

1 G. BABIĆ: Ja sam Jovan Babić, advokat iz Jugoslavije, branilac optuženog
2 Erdemovića.

3 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala Vam. Gospodine Erdemoviću, molim
4 Vas da ustanete. Molim Vas da Sudu kažete Vaše ime i prezime, mjesto i vrijeme
5 rođenja. Molimo Vas da kažete koje je bilo Vaše zanimanje u vrijeme kada ste
6 bili uhapšeni i isto tako Vaše zanimanje prije nego što ste počinili ona djela
7 za koja se teretite pred Međunarodnim krivičnim sudom. Slušamo Vas.

8 OPTUŽENI: Ja se zovem Dražen Erdemović, rođen sam 25.11.1971., u Tuzli.
9 Po zanimanju sam mašin-bravar. Prije... prije neg' što... nisam imao radni staž,
10 zatekao me rat, bio sam vojnik prije nego što sam uhapšen, Vojske Republike
11 Srpske.

12 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Molim Vas da nam kažete koje ste
13 nacionalnosti i gdje ste rođeni.

14 OPTUŽENI: Po nacionalnosti sam Hrvat, bosanski Hrvat. Rođen sam u Tuzli.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala, možete sjesti. Današnja rasprava
16 je rasprava prije izricanja kazne, odnosno cilj ove rasprave jest da se odredi
17 kazna prema optuženiku Draženu Erdemoviću. Podsjetit ću Vas, Dražen Erdemović je
18 izjavio da se osjeća krivim za djela za koja se tereti, a to je zločin protiv
19 čovječnosti i to je rekao za vrijeme rasprave koja se održala 31. maja 1996.
20 godine. Ovo Pretresno vijeće je naložilo da se izvede psihijatrijska ekspertiza
21 31. maja i 4. jula, kako bi se odredilo da li je optuženik bio uračunljiv kada
22 je izjavio da se osjeća krivim i isto tako kako bi se ustanovilo da je optuženik

23

24

25

26

27

28

29

30

1 u stanju prisustvovati raspravi za izricanje presude. Sada bih zamolio sekretara
 2 da nas podsjeti na one glavne tekstove koji se odnose na rasprave prije
 3 izricanja kazne. U prvom redu, htio bih da se pročitaju oni članovi koji se
 4 odnose na zločine protiv čovječnosti, a zatim oni koji se odnose na modalitete
 5 odmjeravanja kazne. Gospodine sekretaru, imate riječ.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] Član 5A Statuta Međunarodnog suda, zločin
 7 protiv čovječnosti, kaže:

8 "Međunarodni krivični sud ima ovlaštenje odrediti kaznu zato jer su
 9 djela bila uperena protiv civilnog stanovništva i počinjena za vrijeme oružanog
 10 sukoba; (a) ubojstvo."

11 Član 24 Statuta kaže:

12 "Kazna će biti ograničena na zatvorsku kaznu. Pri određivanju uvjeta
 13 zatočenja Sudbeno vijeće će uzeti u obzir opću praksu određivanja zatvorske
 14 kazne na sudovima bivše Jugoslavije. (2) Pri izricanju mjera, Sudbena će vijeća
 15 uzeti u obzir okolnosti kao što su težina djela i osobna svojstva osuđenika."

16 Član 101 Pravilnika o postupku i dokazima:

17 "(A) Svakoj osobi može se odrediti kazna koja može ići do doživotne
 18 kazne. Pri odmjeravanju kazne, prvostupanjsko Sudbeno vijeće će uzeti u obzir
 19 faktore navedene u članku 24 (2) Statuta, kao što su na primjer:

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 (i) Otežavajuće okolnosti;
- 2 (ii) Olakšavajuće okolnosti, uključujući i značajniju suradnju osuđenika
3 sa tužiteljem prije ili poslije izricanja da se osjeća krivim;
- 4 (iii) Uobičajena praksa pri izricanju zatvorskih kazni pred sudovima
5 bivše Jugoslavije uzeće se u obzir;
- 6 (iv) Vrijeme koje je osuđenik odslužio kao kaznu koju mu je odredio sud
7 pojedine države za isto djelo za koje mu se sada sudi, kao što je opisano u
8 članku 10(3) statuta."

9 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala, gospodine sekretaru. Predmet
10 današnje rasprave, a možda i one sutra, jest da se omogući Tužilaštvu, a i
11 Obrani, da predoče sve informacije koje će moći omogućiti Sudbenom vijeću da
12 odluči koja je najprimjerenija kazna za gospodina Erdemovića. U ovim okolnostima
13 Sudbeno vijeće je odlučilo da se rasprava održi na sljedeći način: kao prvo,
14 tužilac će nas podsjetiti na činjenice i na djela za koja se tereti gospodin
15 Erdemović i, s tim u vezi, saslušat će svjedoka ili svjedoke koje bi želio
16 pozvati ovdje pred Sud. Zatim, kako bi se potpuno poštovao postupak i kako ne bi
17 bilo nikakve ambivalentnosti o činjenicama, Sudbeno vijeće će također po istim
18 pitanjima saslušati i Obranu, onako kako je to izložio tužilac. A, isto tako,
19 Sudbeno vijeće će saslušati svjedoka ili svjedoke koje će pozvati Obrana po
20 istom pitanju. Nakon tih izlaganja i svjedočanstava, Sudbeno vijeće, u skladu sa
21 svojim ovlaštenjima, zadržava za sebe pravo da zatraži dodatne dokaze u skladu

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sa pravilom 98, što znači da Sudbeno vijeće može pozvati da svjedoči i
2 optuženika, ako to smatra neophodnim. Zatim ćemo saslušati završnu riječ Obrane
3 i Tužilaštva. Tada će se tužilac pozvati da objasni sve otežavajuće ili
4 olakšavajuće okolnosti, u skladu sa tekstom koji bude pročitano, kao i da objasni
5 sve druge elemente za koje smatra da su važni da se objasni ovaj predmet, a isto
6 tako i pozicija Tužilaštva u odnosu na izricanje kazne. To, naravno, pod uvjetom
7 ako Tužilaštvo želi dati neki prijedlog u svrhu odmjeravanja kazne. Obrana će
8 zatim odgovoriti na ista pitanja, tj. olakšavajuće, otežavajuće okolnosti, kao i
9 prijedlozi koji su upućeni Sudskom vijeću. Konačno, Sudbeno vijeće će donijeti
10 svoju odluku nakon vijećanja. Prije nego što ćemo dati Tužilaštvu riječ, Sudbeno
11 vijeće bi željelo upitati Tužilaštvo i Obranu da li se slažu da izlaganje
12 gospodina Erdemovića, koje je bilo dano za vrijeme rasprave iza zatvorenih
13 vrata, bude sada javno izneseno. Podsjećam vas da je 4. jula Sudbeno vijeće
14 zatražilo od Dražena Erdemovića - kako bi stvari bile vrlo jasne - da ponovi ono
15 što je rekao kada je rekao da se osjeća krivim. To je bila konferencija održana
16 iza zatvorenih vrata; prema tome, sada se obraćam Tužilaštvu i gospodinu Babiću:
17 da li se slažu da sekretar pročita jedan dio te konferencije koja se održala iza
18 zatvorenih vrata?

19 G. OSTBERG: [simultani prevod] Ja nemam nikakvih prigovora.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. BABIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Ni ja nemam prigovora, časni
2 Sude."/

3 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine sekretaru, molim Vas da
4 pročitate taj dio od 4. jula, kada je predsjednik Suda zatražio od gospodina
5 Erdemovića da kaže da li se i dalje izjašnjava krivim.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] Pred Sudbenim vijećem koje se sastoji od
7 gospodina Claude Jorda - predsjednika, gospođe Odio Benito i gospodina Fuada
8 Riada, na konferenciji koja se održala iza zatvorenih vrata i kojoj su
9 prisustvovali gospodin Terri Bowers, Eric Ostberg, Mark Harmon i gospodin Babić,
10 čitam stranicu broj 7:

11 "Sudija Jorda: 'Sada se obraćam Draženu Erdemoviću. Molim Vas da
12 ustanete. Da li izjavljujete da se i dalje osjećate krivim?'

13 Dražen Erdemović: 'Da.'

14 Sudija Jorda: 'Želio bih da sekretar unese u zapisnik da nakon
15 liječničke ekspertize gospodin Erdemović i dalje potvrđuje da se osjeća
16 krivim.'"

17 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala, gospodine sekretaru. Drugo
18 pitanje - da li stranke namjeravaju predočiti dokazne predmete? Ako je takav
19 slučaj, molim da se ti dokazni materijali predaju Sudbenom vijeću i htio bih
20 znati da li Obrana ima nešto protiv toga. Tužilaštvo, da li imate namjeru
21 predočiti dokazne predmete u okviru ove rasprave?

22 G. OSTBERG: [simultani prevod] Da, imamo, gospodine sudijo. Imamo jednog
23 jedinog svjedoka, to je gospodin Jean Rene Ruez koji je istražitelj Tužilaštva
24 pri Međunarodnom krivičnom sudu. On je saslušao gospodina Erdemovića i on je
25 vodio istragu na terenu.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Oprostite, ali nemam prijevod. Čuo sam
 2 Vas na engleskom, ali ipak bi mi bilo draže da čujem vjeran prijevod iz
 3 francuske kabine. Da li možemo još jednom probati?

4 G. OSTBERG: [simultani prevod] Da, sada Vas čujem. /sic/

5 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine tužιοče, molim Vas, ako Vam
 6 to nije preteško, da još jednom ponovite ono što ste mi rekli. Hvala.

7 G. OSTBERG: [simultani prevod] Mi ćemo pozvati samo jednog svjedoka, to
 8 je gospodin Jean Rene Ruez. Gospodin Ruez će svjedočiti o iskazu koji mu je dao
 9 gospodin Erdemović, a isto tako i o istrazi koju je vodio na terenu, na mjestu
 10 događaja za koje se tereti gospodin Erdemović. To će biti jedino usmeno
 11 izlaganje. Zatim ćemo predočiti druge dokazne predmete, u obliku fotografija,
 12 dijagrama i mapa mjesta na kojima su se desili ti događaji. To će biti sav
 13 dokazni materijal sa strane Tužilaštva. Naravno, uz to smo isto tako već podneli
 14 dva podneska, u kojima smo obrazložili sistem odmjeravanja kazne u bivšoj
 15 Jugoslaviji, u kojima smo iznijeli otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.

16 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dakle, ovi dokazni predmeti bit će
 17 predani sudijama u trenutku kada ćemo pozvati gospodina Jean Rene Rueza.
 18 Gospodine Babiću, da li Vi imate neke dokazne predmete koje biste željeli
 19 predati Sudu?

20 G. BABIĆ: Uvaženi predsjedniče, ne protivim se, pre svega, saslušanju u
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30

1 svojstvu svjedoka gospodina Rueza. Sa svoje strane, kao što sam i ranije
2 predložio, predlažem da se pred ovim Sudom u svojstvu svjedoka saslušaju svedoci
3 koji su pod zaštitom, dva svjedoka.

4 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da, gospodine Babiću. Za sada bih želio
5 samo znati da li imate nekih dokaznih predmeta.

6 G. BABIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

7 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dobro. U redu, hvala Vam. I konačno,
8 prije nego što predam riječ Tužilaštvu, htio bih nešto reći. Znači, imamo
9 svjedoke X i Y koje će Obrana pozvati. Sudbeno vijeće bi željelo da se sve slike
10 koje će biti snimljene za vrijeme rasprave pokazuju sa pola sata zakašnjenja. Da
11 li se stranke slažu da difuzija te slike bude 30 minuta kasnije, kako bi se
12 osigurala zaštita svjedoka X i Y?

13 G. OSTBERG: [simultani prevod] Da. Slažem se s tim.

14 G. BABIĆ: Sa... saglasan sam.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da. Pretpostavljam da se i Vi slažete,
16 budući da se radi o vašim svjedocima. Dakle, pod tim uvjetima dogovorili smo se
17 kako će teći rasprava pred ovim Sudbenim vijećem. Naravno, kako me je i
18 podsjetio naš pravnik, to će biti i uneseno u zapisnik i bit će pohranjeno kod
19 sekretara, znači ovo slaganje stranaka da će se snimke ove rasprave i saslušanja
20 svjedoka prikazivati 30 minuta kasnije. Sada ćemo preći na prvi dio, a to je
21 podsjećanje na činjenice i na djela za koja se tereti gospodin Erdemović. Prema
22 tome, htio bih dati riječ Tužilaštvu, a tužilac će sam odlučiti da li u tom
23 trenutku želi saslušati svog svjedoka. A zatim ćemo, dakle, isto tako po pitanju
24 djela za koja se tereti gospodin Erdemović dati riječ Obrani. Tada će Sudbeno

25

26

27

28

29

30

1 vijeće odlučiti da li se trebaju pozvati drugi svjedoci ili prvo gospodin Dražen
2 Erdemović. Gospodine tužioče, dajem Vam riječ.

3 G. OSTBERG: [simultani prevod] Hvala. Prije nego što pređem na
4 predočavanje činjenica, dat ću Vam kratki sažetak događaja koji su doveli
5 gospodina Erdemovića u pritvor Suda u Hagu. To nas vraća na vrijeme napada
6 bosanske /?srpske/ armije - koja je bila pod komandom Radovana Karadžića i Ratka
7 Mladića - napada uperenih protiv zaštićene zone Srebrenice početkom jula 1995.
8 godine, kao i na predaju bosanskih Muslimana i smaknuće hiljada Muslimana koji
9 su bježali iz Srebrenice kroz šume prema muslimanskim teritorijama u Tuzli. Ovi
10 su događaji rezultirali u istrazi, podizanjem optužnice i raspravi prema pravilu
11 61 pred ovim Sudom. Vlasti Savezne Republike Jugoslavije su također započele
12 istragu u vezi umiješanosti Dražena Erdemovića, što je dovelo do njegovog
13 hapšenja 2. marta 1996. u Srbiji. Čim je o tome obaviješteno Tužilaštvo Suda,
14 zaključilo se da Dražen Erdemović ima informacije koje se odnose na optužnicu
15 podignutu protiv Karadžića i Mladića. Stoga je Tužilaštvo odmah uputilo zahtjev
16 da se on prebaci u Hag kao svjedok. U skladu sa nalogom koji je potpisao sudac
17 Riad, gospodin Erdemović je stigao u Hag 30. marta 1996. godine. U vezi sa
18 iskazima koje je gospodin Erdemović dao istražiteljima Tužilaštva Međunarodnog
19 suda, Tužilaštvo je otvorilo istragu o ulozi gospodina Erdemovića u smaknućima
20 ljudi koje smo prije spomenuli, koji su se bili predali. Ova istraga dovela je

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 do podizanja optužnice protiv Dražena Erdemovića, a o tome ću govoriti za
2 nekoliko trenutaka. Optužnica je potvrđena 29. maja 1996., sudac Sidhwa je
3 potvrdio optužnicu i isto tako je izdao nalog istog dana da se u vezi s tim
4 uhapsi gospodin Erdemović. Tog istog dana, 29. maja 1996., Sudbeno vijeće
5 Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju odlučilo je da zatraži od
6 Savezne Republike Jugoslavije da ustupi sve istrage i krivične postupke protiv
7 Erdemovića Međunarodnom sudu. Prvo pojavljivanje gospodina Erdemovića pred ovim
8 Sudbenim vijećem - kao što ste i Vi sami spomenuli - dogodilo se 31. maja 1996.
9 godine. Tada je gospodin Erdemović izjavio da se osjeća krivim za djela kojima
10 se tereti, tj. zločin protiv čovječnosti prema članu 5 Statuta ovog Suda. Petog
11 jula gospodin Erdemović se pojavio kao svjedok u raspravi prema postupku 61,
12 koji se vodio protiv Karadžića i Mladića. Tom je prilikom Erdemović rekao
13 Sudbenom vijeću kakvo je bilo njegovo učešće u smaknućima Muslimana na farmi
14 Branjevo blizu Pilice, u opštini Zvornik u Bosni. Njegov iskaz je uključivao i
15 opis ubojstava koja je počinio. Sada smo došli do trenutka kada se treba
16 izricati kazna. Prije toga se izvršila liječnička ekspertiza gospodina
17 Erdemovića. U skladu sa pravilom 61 i pravilom 100 Pravilnika o postupku i
18 dokazima, dakle, došli smo sada do rasprave o odmjeravanju kazne i moj je
19 zadatak da Vam predočim činjenice koje sadrže optužbe protiv Dražena Erdemovića.
20 Ne vidim nijednog boljeg načina da se to učini, osim da citiram samu optužnicu:

21 "Dana 16. aprila 1993. godine, Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija -
22 postupajući u skladu s glavom 7 Povelje Ujedinjenih naroda - usvojio je
23 rezoluciju 819, kojom je zahtijevao da sve sukobljene strane u Republici Bosni
24
25
26
27
28
29
30

1 i Hercegovini tretiraju Srebrenicu i okolno područje kao zaštićenu zonu koja ne
 2 smije biti izložena nikakvom oružanom napadu ili drugom neprijateljskom činu.
 3 Rezolucija 819 ponovno je potvrđena Rezolucijom 824 od 6. maja 1993. i
 4 rezolucijom 836 od 4. juna 1993. Dana 6. jula 1995. - ili približno tog datuma -
 5 vojska bosanskih Srba započela je napad na Srebrenicu, zonu pod zaštitom
 6 Ujedinjenih naroda. Ovaj napad je trajao do 11. jula 1995. godine, kada su prve
 7 jedinice vojske bosanskih Srba ušle u Srebrenicu. Na hiljade bosanskih
 8 Muslimana, civila, koji su ostali u Srebrenici za vrijeme ovog napada pobjeglo
 9 je u bazu Ujedinjenih naroda u Potočarima i potražilo zaklon unutar i oko baze.
 10 Između 11. i 13. jula 1995. godine vojne snage bosanskih Srba su po kratkom
 11 postupku pogubile nepoznat broj bosanskih Muslimana u Potočarima i u Srebrenici.
 12 Između 12. i 13. jula 1995. godine, bosanski Muslimani - muškarci, žene i djeca
 13 koji su potražili zaštitu unutar i oko baze UN-a u Potočarima - ukrcani su u
 14 autobuse i kamione pod kontrolom vojnih i policijskih snaga bosanskih Srba i
 15 odvezeni izvan srebreničke enklave. Prije ulaska u autobuse i kamione, bosanski
 16 Muslimani muškarci su razdvojeni od žena i djece Muslimana, a zatim su
 17 transportirani u razne sabirne centre oko Srebrenice. Druga grupa, od otprilike
 18 15.000 bosanskih Muslimana, muškaraca sa nešto žena i djece, krenula je 11. jula
 19 1995. iz Srebrenice u dugoj koloni kroz šumu u zbjeg prema Tuzli. Veliki broj
 20 bosanskih Muslimana muškaraca koji su krenuli u ovoj koloni u zbjeg je uhvaćen
 21 ili se predao vojsci ili policiji bosanskih Srba. Hiljade bosanskih Muslimana

22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30

1 muškaraca koji su ili razdvojeni od žena i dece u Potočarima ili uhvaćeni ili se
 2 predali vojnim ili policijskim snagama bosanskih Srba odvedeno je na razna
 3 sabirna mesta izvan Srebrenice. Između ostalog, u hangar u Bratuncu, na
 4 fudbalsko igralište u Novoj Kasabi, u skladište u Kravici, u Osnovnu školu i
 5 Gimanziju "Veljko Lukić Kurjak" u Grbavcima, opština Zvornik, i na razna polja i
 6 livade uz put Bratunac-Milići. Između 13. jula 1995. i približno 22. jula 1995.
 7 na hiljade bosanskih Muslimana muškaraca smaknuti su od pripadnika vojske
 8 bosanskih Srba i policije bosanskih Srba, i to po kratkom postupku na raznim
 9 lokacijama; između ostalog, u skladištu u Kravici, na livadi i kod brane u
 10 blizini Lažete i na drugim mestima. Dana 16. jula 1995., ili približno tog
 11 datuma, Dražen Erdemović i drugi pripadnici 10. diverzantskog odreda vojske
 12 bosanskih Srba dobili su naređenje da odu na poljoprivredno dobro u blizini
 13 Pilice. To poljoprivredno dobro se nalazi severozapadno od Zvornika, opština
 14 Zvornik. Dana 16. jula 1995., ili približno tog datuma, Dražen Erdemović i drugi
 15 iz njegove jedinice obavešteni su da će autobusi puni bosanskih Muslimana,
 16 muškaraca civila iz Srebrenice koji su se predali vojnim ili policijskim snagama
 17 bosanskih Srba, tokom celog dana pristizati na ovo poljoprivredno dobro. Dana
 18 16. jula 1995., ili približno tog datuma, autobusi sa bosanskim Muslimanima
 19 muškarcima su stigli na poljoprivredno dobro u Pilici. Svi autobusi su bili puni
 20 bosanskih Muslimana muškaraca približne starosne dobi između 17 i 60 godina.
 21 Nakon svakog dolaska autobusa na poljoprivredno dobro, bosanski Muslimani
 22 muškarci odvođeni su u grupama od po deset u pratnji pripadnika 10.
 23 diverzantskog odreda na polje pored zgradâ poljoprivrednog dobra, gde bi ih
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30

utorak, 19.11.1996.

Predmet br. IT-96-22-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 poređali leđima okrenutim Draženu Erdemoviću i drugima iz njegove jedinice. Dana
2 16. jula 1995., ili približno tog datuma, Dražen Erdemović je pucao, ubio i,
3 zajedno sa drugim pripadnicima njegove jedinice i vojnicima jedne druge brigade,
4 učestvovao u pucanju i ubijanju nenaoružanih bosanskih Muslimana muškaraca na
5 poljoprivrednom dobru u Pilici. Posledica ovih smaknuća po kratkom postupku
6 jeste smrt stotina bosanskih Muslimana muškaraca civila."

7 Time završavam izlaganje činjenica iz optužnice. Samo bih hteo da dodam
8 još nekoliko stvari. I to - prvo, da je delo koje je opisano u optužnici bilo
9 sastavni deo rasprostranjenog i sistematskog napada od strane vojske bosanskih
10 Srba na zaštićenu zonu Srebrenice i njene stanovnike. Da bi potkrepilo navode
11 optužnice i pokazao detalje vezano za Erdemovićevo učešće u smaknućima i
12 obavestio Sud o saradnji Erdemovića sa Tužilaštvom, Tužilaštvo će pozvati samo
13 jednog svedoka, i to Jean Rene Rueza koji je, kao što sam rekao, uzeo izjavu od
14 Erdemovića i sproveo istragu. Tokom ispitivanja ovog svedoka, Tužilaštvo će
15 takođe predočiti kao dokazni materijal karte, dijagrame i fotografije tog
16 područja.

17 Završiću ovo izlaganje o činjenicama tako što ću dodati da, pre nego što
18 je došlo do tih događaja na tom području i pre nego što je Dražen Erdemović
19 dobrovoljno o tome ispričao, Tužilaštvo uopšte nije bilo upoznato sa tim
20 događajima. Hvala Vam, časni Sude.

21 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Ostberg, imam jedno pitanje
22 za Vas. S obzirom da ste pročitali delove optužnice sa kojima smo svi upoznati,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da li nameravate da pozovete svog svedoka, Jean Rene Rueza, odmah, sada?

2 G. OSTBERG: [simultani prevod] Da.

3 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] U redu. Pre nego što damo reč Odbrani,
4 zamolićemo sekretara da pozove svedoka Tužilaštva; dakle, istražitelja Jean Rene
5 Rueza. A gospodin Ruez će govoriti o činjenicama i učešću optuženog u delima za
6 koja ga se tereti.

7 [Svjedok je ušao u sudnicu]

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Ruez, da li me čujete?

9 SVJEDOK: [simultani prevod] Ne. Nažalost, ne.

10 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li možemo da učinimo nešto? Da li me
11 sada čujete? Sekretar bi trebalo da se pobrine da nemamo ovakvih problema. Da li
12 me sada čujete?

13 SVJEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

14 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Molim Vas da ustanete i molim Vas da
15 pročitate svečanu izjavu. Da li imate tekst pred sobom?

16 SVJEDOK: [simultani prevod] Da. Svečano izjavljujem da ću govoriti
17 istinu, samo istinu i ništa osim istine.

18 SVJEDOK: JEAN RENE RUEZ

19 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala, izvolite sesti. Gospodine
20 tužioče, izvolite.

21 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala Vam. Cilj pozivanja gospodina Rueza
22 je trostruk. Prvi je da nam izloži događaje vezano za preuzimanje zaštićene zone

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Srebrenice jula 1995. Druga namera je da gospodin Ruez opiše ovom Pretresnom
2 veću dva događaja, masakre - prvi koji se desio na poljoprivrednom dobru u
3 Pilici, a drugi koji se desio u domu u Pilici o kome nam je govorio gospodin
4 Erdemović. A treća namera jeste da opiše ovom Pretresnom veću značajnu saradnju
5 gospodina Erdemovića sa Tužilaštvom.

6 Pre nego što gospodin Ruez počne da svedoči, zamolio bih Sekretarijat da
7 se 15 dokaznih materijala obeleži i zamolio bih podvornika da preda te dokazne
8 materijale svedoku.

9 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da. Što se tiče odluke Pretresnog veća,
10 mislim da bi gospodin Ruez prvo trebao da odgovori na Vaša pitanja vezano za
11 prve dve teme. Znači, za opštečinjenično stanje šta se desilo u Srebrenici i
12 vezano za masakr na poljoprivrednom dobru u Pilici. A nakon toga gospodin Ruez
13 će ostati na raspolaganju, i tokom tog drugog dela kada budemo govorili o
14 otežavajućim i olakšavajućim okolnostima, tada ćemo morati da uzmemo u
15 razmatranje saradnju sa Tužilaštvom, tako da ćemo ga onda zamoliti da se vrati
16 ponovo pred ovo Pretresno veće. Stoga, smatram da bi za sada trebali da se
17 držimo rezimea i masakra koji ste spomenuli.

18 G. HARMON: [simultani prevod] U redu, časni Sude. Takođe bih zamolio
19 podvornika da donese još jedan dokazni materijal, radi se o karti koju bih
20 zamolio da stavi sa leve strane gospodina Rueza.

21 Ispituje g. Harmon:

22 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

23 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

24 P: Gospodine Ruez, nastavićemo na način na koji je sudija Jorda
25
26
27
28
29
30

1 zahtevao. Molim Vas prvo da nam kažete svoje ime i da nam prezime kažete slovo
2 po slovo, kako bi se unelo u zapisnik.

3 O: Zovem se Jean Rene Ruez, R-U-E-Z.

4 P: Pre nego što ste došli u Tužilaštvo Međunarodnog suda, možete li nam
5 reći koje je bilo Vaše zanimanje?

6 O: Do 1986. bio sam policijski komesar u Francuskoj.

7 P: Možete li nam opisati svoje obaveze i zadatke od trenutka kada ste
8 došli u Ured tužioca?

9 O: Da. U Tužilaštvu radim od aprila 1995. i od tog perioda sam
10 učestvovao u istragama vezano za Sarajevo, a od jula 1995. šef sam istrage
11 vezano za pad Srebrenice.

12 P: Gospodine Ruez, koristeći dokazni predmet broj 2 koji se nalazi pred
13 Vama, možete li ukratko reći Sudu iz čega se sastojala Vaša istraga vezano za
14 Srebrenicu?

15 G. HARMON: [simultani prevod] Da li bi dokazni predmet 2 mogao da se
16 pokaže na grafoskopu, molim Vas? Naopako je postavljeno.

17 SVJEDOK: [simultani prevod] Govoriću uopšteno /?o događanjima/ nakon
18 pada Srebrenice jula 1995. O tome ću ukratko govoriti, s obzirom da smo o tome
19 već čuli vezano za raspravu protiv Karadžića i Mladića jula ove godine.

20 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Oprostite, imam jedno pitanje, i to
21 pitanje tužiocu. Vi ste dostavili Pretresnom veću transkript rasprave po pravilu
22 61, vezano za Karadžića i Mladića, zar ne?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Ja ću podneti Vama svedočenje gospodina
2 Erdemovića na toj raspravi.

3 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] U redu, s obzirom da je gospodin Ruez
4 upravo rekao da se radi o poznatim stvarima. Ne, radi se o dva različita
5 predmeta. Naravno, postoji veza, i to je preuzimanje zaštićene zone. Međutim,
6 radi se o tome šta se desilo u Srebrenici. Tužilaštvo je zatražilo da Pretresnom
7 veću se podnesu sve informacije koje su relevantne, vezano za ono što je
8 gospodin Erdemović rekao na raspravi po pravilu 61 protiv Karadžića i Mladića. A
9 gospodin Ruez će daleko detaljnije govoriti o onome što se dešavalo u
10 Srebrenici. Ako sam Vas dobro shvatio, gospodine Harmon, Vi ćete predočiti
11 transkript rasprave po pravilu 61 iz jula 1995. godine vezano za predmet protiv
12 Karadžića i Mladića, a danas ćete rezimirati ono što se desilo u Srebrenici. Da
13 li sam dobro shvatio?

14 G. HARMON: [simultani prevod] Da.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Oprostite, gospodine Ruez.

16 SVJEDOK: [simultani prevod] Kada je vojska bosanskih Srba zauzela
17 Srebrenicu, ljudi su imali dve mogućnosti. Jedna je da pobegnu prema Potočarima,
18 a druga opcija je - za koju se odlučila većina muškaraca - jeste da pobegnu
19 prema Tuzli, i to kroz šumu. Ljudi koji su ostali u Potočarima, kao i žene i
20 deca, javili su se u Kladanj koji je na granici Republike Srpske. Što se tiče
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 muškaraca koji su bili u Potočarima, oni su pogubljeni. Na putu, većina
2 muškaraca je uspela da se ukrca u autobuse koji su iz konvoja u raznim trenucima
3 izdvojeni, i to u Tišći, a odatle su takođe odvedeni i pogubljeni. Oni koji su
4 pobjegli kroz šumu, morali su ili da se predaju, ili su zarobljeni. U velikom
5 broju situacija, ljudi koji su se predali smaknuti su na licu mesta. Većina njih
6 su grupisani, i to 12. i 13. jula 1995. Sabirni centri u Novoj Kasabi, Cerskoj i
7 Sandićima, kao i na drugim mestima, tu su se takođe dešavala smaknuća. Neka su
8 bila masovna. Zarobljenici, na primjer, iz Sandića odvedeni su u Kravicu, i to u
9 hangar u Kravici, i svi su pogubljeni u tom hangaru. Druge egzekucije su se
10 desile na raskršću Konjevića i Nove Kasabe, gdje su ljudi ubijani u grupama od
11 po deset. A neke grupe su također odvođene prema Cerskoj i tamo pogubljene.

12 Ovaj spisak je samo rezime mesta gde su vršena smaknuća, a također je
13 dolazilo do smaknuća u Bratuncu. Iz Bratunca svi su bili prebačeni na razna
14 mjesta.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Ruez, isto tako je bilo onih
16 koji su bili odabrali da bježe prema Tuzli, zar ne?

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVJEDOK: [simultani prevod] Da. O tim baš i govorim sada.

2 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Pa, kažem Vam to jer nije baš jako
3 jasno iz Vašeg izlaganja. Rekli ste da su imali dva izbora. Ako sam Vas dobro
4 shvatio, neki ljudi su išli prema Tuzli, a neki prema Potočarima?

5 SVJEDOK: [simultani prevod] Da. Muškarci iz Potočara su svi bili
6 grupirani u Bratuncu, osim onih koji su bili ukrcani u autobuse i koje se
7 kasnije razdvajalo na kontrolnim punktovima između Bratunca i linije sukoba.
8 Kada su svi ti preživjeli zatvorenici bili grupirani u Bratuncu, počinjeni su
9 drugi zločini nad njima u samom Bratuncu. Međutim, kasnije, svi su bili
10 prebačeni na razna mjesta koja se nalaze sjeverno od te enklave. Uspjeli smo
11 identificirati više tih mjesta. Radi se o školi u Grbavcima - ako pogledate ovu
12 kartu, vidjet ćete gdje se nalaze Grbavci.

13 [pokazuje]

14 Zatim, zarobljenici koji su bili u školi u Grbavcima bili su smaknuti na
15 mjestu koje se zove Lažete i koje se nalazi u blizini. Ovog ljeta smo tamo
16 vršili ekshumacije. Drugi su bili prebačeni u školu u Petkovicima, koja se nalazi
17 malo sjevernije ovdje na karti. Oni koji su bili grupirani u školi u Petkovicima
18 kasnije su bili smaknuti na platou u Dulićima. Drugi su bili prebačeni u školu u
19 Pilici. Prema iskazima tih svjedoka, mjesto smaknuća je poljoprivredno dobro
20 Branjevo koje se nalazi odmah u blizini, a to mjesto se nalazi evo ovdje.

21 [pokazuje]

22 Zatim, drugi muškarci zarobljenici su bili zatvoreni u jednu javnu

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zgradu u Pilici, gdje su također bili smaknuti. Dakle, to bi bila jedna opća
2 slika onoga što se desilo nakon pada enklave.

3 G. HARMON: [simultani prevod]

4 P: Gospodine Ruez, htio bih da Sudu opišete što se dogodilo na dobru u
5 Pilici, i molim Vas da se poslužite dokaznim predmetima koje smo stavili ispred
6 Vas.

7 O: Da. Rezimirajući iskaze Dražena Erdemovića koje je dao prilikom
8 nekoliko saslušanja. Šesnaestog jula ujutro, kada se nalazio u Vlasenici sa
9 svojim odredom, od Dražena Erdemovića je zatraženo da sa jednom grupom od ukupno
10 osam ljudi ode u Zvornik. A u Zvorniku, šef njihove grupe je kontaktirao jednog
11 potpukovnika koji je izlazio iz zgrade u kojoj se nalazila vojna policija -
12 gospodin Erdemović je identificirao tu zgradu, prema fotografijama - i to je
13 bilo sjedište brigade Drinskog korpusa u Zvorniku.

14 Još nije znao kakav je trebao biti njegov zadatak, krenuli su sa
15 potpukovnikom koji ih je odveo na poljoprivredno dobro Branjevo. Tamo,
16 potpukovnik je dao zapovijed šefu grupe da napusti to mjesto i Draženu
17 Erdemoviću je rečeno da će doći autobusi puni zarobljenika iz Srebrenice. Odmah
18 je shvatio kakva će biti njegova misija i shvatio je da će trebati sudjelovati u
19 smaknuću tih ljudi. Počeli su stizati autobusi u 10 sati ujutro, otprilike.
20 Ukupno je bilo otprilike 60 autobusa koji su stigli, prema iskazu Dražena
21 Erdemovića - oprostite, 20 autobusa, kako je rekao Dražen Erdemović. U svakom
22 autobusu je bilo otprilike 60 zarobljenika i do 3.00 sata poslijepodne održavala
23 su se smaknuća na tom poljoprivrednom dobru. Zahvaljujući informacijama i
24 podacima koje nam je dao gospodin Erdemović, mi smo otišli na ta mjesta. I sada
25 ću pokazati dokazni predmet broj 3.

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, mislite na dokazni predmet broj 3?

2 O: Dakle, ovo je fotografija poljoprivrednog dobra. Tu smo fotografiju
3 pokazali Draženu Erdemoviću nakon ove misije i on je prepoznao to mjesto i rekao
4 da su se tu održala smaknuća. Kada smo otišli na lice mjesta, utvrdili smo da je
5 u blizini tog mjesta bilo razbacano puno cipela, ostataka odjeće, ostataka
6 ljudskih tijela. Sve je to ukazivalo da se masovna grobnica nalazi u blizini te
7 lokacije.

8 Kasnije smo obavili još jednu misiju i tada smo uspjeli sakupiti određen
9 broj čahura na licu mjesta, otprilike 60 čahura, koje smo pronašli na jednom
10 polju, uzoranom polju. To poljoprivredno dobro je i dalje radilo, prema tome,
11 jedine čahure koje smo uspjeli pronaći su bile one koje su bile na površini
12 zemlje. Prema tome, te čahure koje smo pronašli ne odgovaraju zapravo broju
13 metaka koji su bili ispaljeni. Isto tako, htio bih pokazati dokazni predmet broj
14 4. I na osnovu informacija koje nam je pružio gospodin Erdemović -

15 P: Molim Vas, samo jedan čas. Pričekajte samo jedan čas da dobijemo
16 bolju sliku na grafoskopu. Da.

17 O: Dakle, na osnovu informacija koje nam je pružio gospodin Erdemović,
18 vlasti koje su imale arhive potražile su slike s tog područja iz tog vremena.
19 Tako smo dobili ovu fotografiju od 17. jula koja prikazuje zračnu snimku
20 poljoprivrednog dobra. Tu se može vidjeti određen broj leševa, na tom polju, a
21 isto tako i vjerojatno mjesto masovne grobnice koja je bila iskopana. Isto tako,
22 pokazaću dokazni predmet broj 5.

23 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Molim Vas, gospodine tužioče, da li
24
25
26
27
28
29
30

1 bismo malo mogli smanjiti svjetlo, jer nam je teško vidjeti na grafoskopu, na
2 monitoru, slike koje se prikazuju? Hvala Vam.

3 SVJEDOK: [simultani prevod] Dakle, ove slike su nam isto tako omogućile
4 da uđemo u trag onoga što izgleda kao pokušaj uništavanja dokaznog materijala na
5 poljoprivrednom dobru Branjevo. Ove fotografije su od 27. septembra /?1995./ i
6 predstavljaju tragove radova koji su se vršili na tom poljoprivrednom dobru 27.
7 septembra. Činjenice - kako nam ih je opisao Dražen Erdemović - su također
8 potvrđene drugim istragama, odnosno /?veličina/ lokacije o kojoj on govori.

9 Zatim smo prešli na ekshumaciju te lokacije, i to krajem augusta i
10 početkom septembra, i usprkos radovima koje možete vidjeti na ovoj fotografiji,
11 uspjeli smo pronaći 153 leša. A, kao što možete vidjeti na ovoj fotografiji,
12 radovi su i dalje bili vršeni u blizini tog mjesta. Otprilike polovina tih
13 leševa imala je zavezane ruke. Pronašli smo još, također, nekoliko čahura, a
14 isto tako i nekoliko ličnih karata, iz kojih se moglo vidjeti da se radi o
15 bosanskim Muslimanima koji su porijeklom iz područja Srebrenice. Preuranjeno je
16 sada da se izvlače zaključci o ekshumaciji koja je obavljena u julu; prema tome,
17 neću o tome govoriti jer još nisu službeno objavljeni rezultati.

18 Isto tako, trebalo bi napomenuti da događaji koje je izložio Dražen
19 Erdemović u vezi ovog poljoprivrednog dobra, da oni uopće nisu bili poznati
20 Tužilaštvu. Ova lokacija je vrlo značajna zbog velikog broja žrtava o kojima se
21 govori. Dražen Erdemović je naveo da je bilo otprilike 1.200 žrtava tog dana. To
22 mjesto se nalazi 70 kilometara sjeverno od Bratunca i zbog toga smo morali
23 uložiti dosta napora, s logističke strane, kako bismo mogli preći na te
24 ekshumacije.

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod]

2 P: Gospodine Ruez, mislim da sada prelazite na jedno područje koje nas
3 vrlo zanima, a to je suradnja gospodina Erdemovića sa Tužilaštvom. Htio bih da
4 sada nešto kažete o kulturnom domu u Pilici. Molim Vas da rezimirate, da nam
5 kažete ukratko što se je dogodilo na toj lokaciji. Znači, kulturni dom Pilica.

6 O: Vjerojatno mislite na javnu zgradu u Pilici, a ne na poljoprivredno
7 dobro?

8 P: Da.

9 O: Dakle - ponovno rezimiram iskaz Dražena Erdemovića tijekom nekoliko
10 saslušanja - dakle, 16. jula, otprilike oko 3 sata, kada su se završila smaknuća
11 na Branjevu, potpukovnik koji je bio viđen na toj lokaciji, koji je doveo ovaj
12 odred da vrši smaknuća, on je zatražio od ekipe kojoj je pripadao Dražen
13 Erdemović da učestvuje u smaknuću 500 zatvorenika koji su se nalazili zatvoreni
14 u jednoj zgradi, u jednom domu u Pilici. Dražen Erdemović je izjavio da je odbio
15 učestvovati u tom drugom smaknuću i u tome su mu se pridružile i njegove kolege.
16 Međutim, potpukovnik je svejedno sazvaio taj odred za smaknuće, sazvaio ih je da
17 se sastanu u jednom *cafe* baru u Pilici. Druge osobe koje su sudjelovale u
18 smaknuću, u toj jedinici u kojoj je bio Dražen Erdemović, su bile odmah
19 prebačene na tu lokaciju. U to se vrijeme Dražen Erdemović još uvijek nalazio na
20 poljoprivrednom dobru u Pilici, ali je mogao vrlo dobro čuti pucnjeve koji su
21 bili vrlo blizu poljoprivrednog dobra.

22 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li su poljoprivredno dobro i taj dom
23 blizu?

24

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: [simultani prevod] Pa, dovoljno blizu da se mogu dobro čuti
2 pucnjevi. Sa članovima tog odreda oni su bili prebačeni, dakle, u jedan kafić
3 koji se nalazio nasuprot zgrade u kojoj su bili zatočeni ti ljudi. I Dražen
4 Erdemović je i sam mogao vidjeti da drugi članovi srpske armije, da su oni
5 upravo ubijali ljude koji su se nalazili u toj zgradi. On nije mogao ući u tu
6 zgradu, nije mogao vidjeti što se događa u toj zgradi, ali je vidio ljude kako
7 bacaju ručne bombe unutra. Čuo je pucnjeve. Vidio je ljude kako bježe i kako su
8 bili ubijani prilikom bijega.

9 Kada su se završile te egzekucije, grupa koja je počinila ta smaknuća je
10 ušla u kafić, a grupa u kojoj je bio Dražen Erdemović je odmah napustila to isto
11 mjesto.

12 Može se izvući nekoliko zaključaka na osnovu izjave gospodina Erdemovića
13 o delima koja sam opisao. Dokazni predmet broj 6... ne vidim na svom monitoru,
14 nažalost.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Da li bi mogla i svetla da se priguše,
16 molim Vas? Hvala.

17 SVJEDOK: [simultani prevod] Nakon što smo saznali detalje koje nam je
18 rekao gospodin Erdemović i nakon što smo ih potvrdili, ovo je fotografija kafića
19 u kome se Dražen Erdemović nalazio, i to kao svedok smaknuća. Mi smo mu dali ovu
20 fotografiju i on ju je prepoznao.

21 Što se tiče dokaznog predmeta broj 7, na ovoj fotografiji se vidi šta je
22 Erdemović mogao da vidi iz kafića - dakle zgradu u kojoj su vršene egzekucije, i
23 to sa druge strane ulice /prevod engleskog transkripta: "koja vodi prema
24 Janji"/, u Zvorniku.

25 Dokazni predmet broj 8 pokazuje tablu koja se nalazila na zgradi,
26 "Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina, Skupština opštine Zvornik, Mjesni

27

28

29

30

1 ured Pilica", što znači da je to bila javna zgrada. Dokazni predmet broj 9
2 pokazuje prednji deo te zgrade. Ovaj deo je deo u kome su zarobljenici bili
3 zatvoreni, a ovo su ulazna vrata.

4 G. HARMON: [simultani prevod]

5 P: Gospodine Ruez, da li su ove fotografije načinili istražitelji
6 Tužilaštva na osnovu informacija koje su dobili od gospodina Erdemovića?

7 O: Da. Sve fotografije koje sada pokazujemo i koje su u vezi sa ovim
8 događajem - ja sam napravio te fotografije. A fotografija pod brojem 9, nju je
9 načinio Peter Nicholson koji je također član istražnog tima.

10 Na ovoj fotografiji vidimo unutrašnji deo te zgrade, gde su se navodno
11 dogodile egzekucije. Sama fotografija nije jako jasna, međutim, unutar zgrade su
12 se mogle videti rupe od metaka, i to po zidovima, na plafonu i po podu.

13 Dokazni predmet broj 11. Na ovoj fotografiji se vide posledice pucnjave,
14 kao i tragovi krvi, i to na stepeništu koje je vodilo prema pozornici.

15 Dokazni predmet broj 12. To je fotografija tragova koji se mogu videti
16 na zidu u toj prostoriji. To su tragovi krvi. Također, ima i nekoliko dlaka.

17 P: Da li se nešto videlo i na plafonu kada ste bili na licu mesta?

18 O: Da. Plafon koji je visine četiri metra je također sadržavao razne
19 ostatke, verovatno ljudske; međutim, analize nisu završene.

20 Dokazni predmet broj 13 jeste snimak stražnjeg dela prostorije iza
21 podijuma. Izvesni delovi te prostorije su razoreni, jer izgleda da je došlo do

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 eksplozije granate. Tragovi koji postoje se i dalje analiziraju, čini se da su
2 to tragovi baruta i, također, krvi i ljudskih ostataka koji se mogu videti na
3 zidovima.

4 Kasnije, u septembru, je učinjena još jedna misija vezano za analizu
5 svega toga, a kompletnu studiju tog mesta načinila je ekipa tehničara. Mi još
6 uvek nemamo njihove rezultate, međutim, možemo reći da su sve izjave Dražena
7 Erdemovića potvrđene na osnovu onih istraga koje smo na licu mesta izvršili.

8 G. HARMON: [simultani prevod] Time završavam ispitivanje gospodina Rueza
9 vezano za dve stvari. Znači, vezano za događaje u Srebrenici, opis
10 poljoprivrednog dobra u Pilici, kao i doma kulture i samog mesta Pilica.

11 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala Vam. Obraćam se sada gospodinu
12 Babiću, i to vezano samo za činjenice koje je iznelo Tužilaštvo vezano za
13 optužnicu i također vezano za svedočenje gospodina Rueza. Mi bismo želeli da
14 čujemo Vaše mišljenje u vezi toga.

15 G. BABIĆ: Časni Sude, optužnica podneta protiv optuženog Dražena
16 Erdemovića zasnovana je isključivo i nam... i samo na osnovu njegovog dobrovoljnog
17 kazivanja pred nadležnim organima Jugoslavije, pred istražnim organima
18 Tužilaštva Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i pred ovim časnim
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Većem. S tim u vezi, sasvim sam siguran da je, respektujući princip
2 neposrednosti, najsvrsishodnije da optuženi Erdemović dâ iskaz u celini pred
3 ovim časnim Većem, kako bi bliže iskazao svoju izjavu "kriv sam" i "za šta sam
4 kriv". Jer njegovo priznanje izvršenja dela je i njegova odbrana. On je, prema
5 nalazu eksperata, sposoban da to danas učini i ja mislim da tu šansu treba
6 iskoristiti.

7 Da optuženi Erdemović nije čovek koji je želeo, koji je hteo tako nešto
8 da učini, ja sam pozvao za svedoke, svedoke X i Y, i molio bih pre njegovog
9 iskaza da oni daju iskaz.

10 Što se tiče izjave svedoka Optužbe, gospodina Ruela, ja imam samo dva-
11 tri pitanja, ukoliko časno Veće to dozvoli.

12 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Pretresno veće Vam dozvoljava da
13 postavljate pitanja. Nakon toga će sudije također postavljati nekoliko pitanja
14 svedoku, a nakon toga ćemo napraviti pauzu. A nakon pauze ćemo odlučiti da li
15 ćemo saslušati optuženog i kojim redosledom ćemo saslušati svedoke koje Vi
16 želite da pozovete. Ako sam Vas dobro shvatio, vezano za ovo zadnje pitanje,
17 svedoke koje Vi pozivate, oni su zaštićeni i kasnije ću pitati sekretara da li
18 je sve u redu sa zaštitnim merama. S obzirom da je želja Vašeg klijenta da ne

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 učestvuje u tome, stoga smatram da bi možda bilo bolje da počnemo vezano za ove
2 specifične okolnosti. Da li se slažete s tim, s obzirom da ovi svjedoci nisu
3 učestvovali u tim događajima?

4 G. BABIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

5 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Tako da bi za sada, gospodine Babiću...
6 sem ukoliko bi napravili pauzu u ovom trenutku. Sačekajte samo za trenutak,
7 konsultovaću se sa svojim kolegama.

8 [Sudije vijećaju]

9 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Babiću, možete postavljati
10 svoja pitanja. Nakon toga će sudije postavljati pitanja, a nakon toga ćemo
11 napraviti pauzu. Izvolite, možete postaviti pitanja.

12 G. BABIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Hvala."/

13 Unakrsno ispituje g. Babić:

14 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

15 P: A... prvo pitanje je vezano za kazivanje, ako sam dobro razumeo,
16 gospodina Rueza, u kome doslovce ovako kaže: "Prema..." - radi se o Pilicama
17 /?Pilici/ - kaže: "Prema iskazima svjedoka na terenu...", ja hoću ovo da pitam: je
18 l' to znači da je razgovarao sa svjedocima koji znaju z... o zločinu, neposredno
19 znaju o zločinu u Pilicama /?Pilici/? I ako je bilo takvih svjedoka, može li nam
20 reći njihova imena? To je prvo pitanje.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Kao prvo, neka bude sve vrlo jasno.
2 Pitanje je upućeno gospodinu Ruezu. Imate li neki prigovor, gospodine tužioče?

3 G. HARMON: [simultani prevod] Da. Da, a to se odnosi na otkrivanje
4 identiteta bilo kojih od direktnih svjedoka. Važno je za Tužilaštvo da ne
5 otkrije imena drugih direktnih svjedoka ovih događaja. Prema tome, imamo
6 prigovor da gospodin Ruez otkrije imena tih svjedoka. Ali nemamo ništa protiv
7 toga da on kaže da li takvi svjedoci postoje ili ne.

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dobro. Prihvaćamo prigovor, odobravamo
9 prigovor Tužilaštva. Vi, gospodine Babiću, želite znati da li su te izjave
10 svjedoka zaista potvrđene izjavama drugih svjedoka, zar ne?

11 G. BABIĆ: Da.

12 SVJEDOK: [simultani prevod] Moraću malo proširiti okvir svog izlaganja.
13 Prvo što se odnosi na tog svjedoka jeste da su izjave Dražena Erdemovića
14 omogućile da dovedemo u vezu događaje koje je opisao taj svjedok, a tada smo
15 znali jednu jedinu stvar, a to je da su ljudi bili zatočeni u školi u Pilici.
16 Bez informacija koje nam je dao Dražen Erdemović vjerojatno ne bismo mogli
17 uspostaviti vezu između tog mjesta na kojem su ljudi bili zatočeni i mjesta na
18 kojem su ljudi bili pogubljeni, a koje se nalazi u blizini. Što se tiče načina
19 na koji su bila obavljena smaknuća i načina na koji je činjenice objasnio Dražen
20 Erdemović - da, te dvije izjave potvrđuju jedna drugu, što je naravno od
21 izuzetnog značaja za izjavu.

22 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Oprostite, gospodine Ruez. Šta mislite
23 pod tim "dvije izjave"?

24

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: [simultani prevod] Načini na koji preživjeli smaknuća opisuju
2 ono što se dogodilo u blizini škole na Pilici - koja je vjerojatno ista škola
3 kao i ona koju je opisao Dražen Erdemović - hoću reći da se ta dva događaja
4 podudaraju, da su vrlo, vrlo slična. Međutim, u ovom stupnju naše istrage ne
5 možemo sa sigurnošću tvrditi da su ti preživjeli ljudi bili žrtve te iste
6 egzekucije, tog istog smaknuća u kojem je učestvovao Dražen Erdemović. To sam
7 htio istaknuti.

8 Detalj koji je važno istaknuti jest da Dražen Erdemović smatra da
9 autobusi kojima su bile prebacivane žrtve na Branjevo, da su ti autobusi bili iz
10 Zvornika. Poljoprivredno dobro Pilica se nalazi u blizini škole Pilica i, iako
11 je zadnji dio puta isti - bilo da se dolazi ili iz škole ili iz Zvornika - to ne
12 potvrđuje da su ti ljudi koji su bili pogubljeni u Branjevu, da su to oni isti
13 koji su bili zatočeni u školi u Pilici. Međutim, inače, ostali dio priče se
14 zaista podudara.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Ruez, molim da odgovorite
16 jasno na pitanje. Vi ste, dakle, saslušali neke svjedoke koji su preživjeli ta
17 smaknuća?

18 SVJEDOK: [simultani prevod] Točno.

19 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Obraćam se Tužilaštvu sada. Da li ta
20 svjedočanstva - čak ako su i tajna - da li imate namjeru predati ta
21 svjedočanstva Sudu? Znači, čak i ako nemaju elemente identifikacije svjedoka?

22 G. HARMON: [simultani prevod] Nismo imali tu namjeru, gospodine sudijo.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Moram priznati, gospodine tužioče, da
2 sam malo iznenađen. Gospodin Ruez i Vi ste nam upravo rekli da još uvijek vodite
3 istragu, s druge strane ste nam rekli da imate još nekoliko svjedočanstava. Ja
4 shvaćam da je potrebno zaštititi ta svjedočanstva, odnosno te svjedoke, ali
5 mislim isto tako da - uz mjere zaštite svjedoka koje nam stoje na raspolaganju,
6 a to je da možemo prikriti njihova imena i identifikacione elemente - mislim da
7 bi ipak bilo dobro da čujemo barem glavni sadržaj njihovih svjedočanstava, jer o
8 tome i govorimo. Ovdje sudimo jednom čovjeku i mislim da se Sud ne može
9 zadovoljiti time da zna da se s jedne strane još uvijek vodi istraga, a s druge
10 strane da postoje svjedoci čije izjave nisu na raspolaganju Sudu. Sud je potpuno
11 svjestan činjenice da se trebaju zaštititi svjedoci, međutim, Sud isto tako ne
12 može osuditi jednog čovjeka ako zna da Tužilaštvo ima u svom posjedu vrlo važna
13 svjedočanstva. Eto, to je to što sam htio reći. To je ono u vezi čega bih htio
14 čuti Vaš odgovor.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Da. Molim Vas, da li bih mogao nešto
16 predložiti Sudu? Za vrijeme pauze ću se konsultirati sa svojim kolegama i sa
17 gospodinom Ruezom i onda ću odgovoriti na Vaše pitanje.

18 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Naravno, gospodine Tužioče. Vi ćete
19 dati taj prijedlog, odnosno Vaše mišljenje nakon pauze. Zahvaljujem Vam se i

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 molim da gospodin Babić nastavi sa pitanjima.

2 G. BABIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Razumeo sam odgovor. Bilo je
3 nekoliko..." / svedoka i da su se iskazi tih svedoka podudarali sa kazivanjem
4 optuženog Erdemovića. Drugo pitanje bi bilo: da li je... gospodin Ruez govori da
5 su na licu mesta posle kazivanja optuženog Erdemovića pronađeni određeni
6 tragovi, cipele, odeća, delovi tela, da je ekshumacijom utvrđeno postojanje 153
7 leša, pretežno zavezanih ruku i još neki tragovi, čaure, itd. Molim Vas, da li
8 je gospodin Ruez ili njegova ekipa koja je radila na licu mesta sačinila neki
9 zapisnik sa lica mesta, foto-dok... sačinila foto-dokumentaciju ili video-
10 dokumentaciju? Da li je vršena tehnička ekspertiza tragova na licu mesta,
11 tragova u domu kulture, ovo što smo gledali na snimcima? Ako jeste, kakvi su
12 rezultati te ekspertize? Je li oni potvrđuju sve to što smo čuli u svedočenju?
13 Evo, to su ta pitanja.

14 SVJEDOK: [simultani prevod] Sve ovo o čemu govorimo, sve ove tehničke
15 operacije bile su vrlo nedavno obavljene. Za sada još nismo dobili nikakav
16 izvještaj eksperata koji su bili zaduženi za te radove. Jedino što bi se moglo u
17 ovom trenutku reći u vezi rezultata jest da, općenito govoreći, oni potvrđuju
18 događaje onako kako ih je ispričao Dražen Erdemović. Međutim, ne možemo još
19 izvući nikakav zaključak o detaljima istrage i, zaista, ja si to ne mogu
20 dopustiti, budući da taj posao obavljaju eksperti iz određenih područja, a ja
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 u tome ne učestvujem. Htio bih ispraviti ovaj podatak koji je rekao gospodin
2 Babić, a koji se odnosi na broj leševa. Ja sam rekao da je to otprilike broj
3 leševa; točan broj tijela koja su pronađena nije ustanovljen, jer neki dijelovi
4 tijela se mogu vrlo teško spojiti sa određenim dijelovima tijela. Prema tome,
5 broj koji sam dao, 153, je samo otprilike točan broj.

6 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Obraćam se sada Obrani. Htio bih
7 postaviti pitanje gospodinu Babiću. Vi nemate namjeru dovoditi u pitanje izjavu
8 gospodina Erdemovića da se on osjeća krivim? Jer upravo ste postavili pitanje
9 gospodine Babiću, a to je pitanje koje ima pravo postaviti Sud, Sudsko vijeće i
10 to ćemo mi i postaviti. Ali htio bih da budemo savršeno jasni, ne samo zbog onih
11 koji nas slušaju, nego i zbog Tužilaštva i zbog Obrane, zbog svih stranaka. Vaš
12 klijer je izjavio da se osjeća krivim. Uloga Suda kroz sve istrage, kroz sva
13 pitanja koja moramo postaviti za vrijeme ova dva dana jest da mi zaista budemo
14 duboko uvjereni da su potvrđene izjave svjedoka, odnosno optuženika, sa
15 rezultatima istrage. I zbog toga smo od Tužilaštva zatražili da nam preda sva
16 svjedočanstva. Ali isto tako, gospodine Babić, htio bih Vam reći - naravno, ne
17 želim Vas spriječiti da postavljate pitanja, možete postaviti kakva god pitanja
18 hoćete - ali, htio bih Vas podsjetiti na sljedeće. Gospodin Erdemović je rekao
19 da se osjeća krivim. Ako Vi s Vašim pitanjima *implicite /sic/* želite dovesti u

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pitanje tu njegovu izjavu, mislim da bih Vas tada morao prekinuti. Jer u tom
2 slučaju ne bi bilo fer u odnosu na Tužilaštvo koje se pripremilo na određenu
3 vrstu rasprave, a ne na ovakvu. To je, eto, jedna primjedba. Naravno, ja Vas
4 neću sprječavati da postavljate pitanja koja želite postavljati.

5 G. BABIĆ: Poštovani predsjedniče, ja prihvatam primedbu. Ali rukovodeći
6 se jednim opet principom, da priznanje okrivljenog ne mora uvek da znači, ne
7 mora uvek da znači i to, ja sam samo želeo da se to priznanje više potkrepi,
8 ništa više.

9 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da, da. Govorimo o istom pitanju, ali
10 želim da budemo savršeno jasni. Da li Vi... Oprostite, samo da Vam postavim
11 pitanje. Da li Vi tražite od Tužilaštva da Vam predoči rezultate ekspertize koja
12 se upravo obavlja o tragovima krvi ili tragovima ljudskih tijela koji su
13 otkriveni u javnoj zgradi? Da li Vi želite da Vam se predaju rezultati te
14 ekspertize? Ako to tražite, onda moramo prekinuti raspravu i čekati te
15 rezultate. Da li to tražite ili ne?

16 G. BABIĆ: Pošto rezultati nisu sačinjeni, ja ne insistiram na tome, ali
17 sam rekao da bi bilo dobro baš u prilog Odbrane optuženog Erdemovića. U prilog
18 tog priznanja njegovog.

19 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dobro. Imate li još pitanja?

20 G. BABIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Ne. Nemam više pitanja."/

21 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li imate nešto za reći, gospodine
22 Tužioče, u vezi ovoga što sam ja rekao i što je rekao gospodin Babić, prije nego

23
24
25
26
27
28
29
30

1 što dam riječ svojim kolegama? Gospodine tužioče?

2 G. HARMON: [simultani prevod] Nemam pitanja, niti primjedbi.

3 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Obraćam se svojim kolegama. Gospodo
4 sutkinjo, imate li Vi pitanja?

5 Ispituje Sudsko vijeće:

6 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Gospodine Ruez, htela bih da
7 čujem vezano za ono što ste rekli malopre ovde. Govorili ste o školi u Pilici, o
8 ubistvima u školi i na poljoprivrednom dobru u Pilici. Da li mi možete objasniti
9 vezu između ubistava u školi u Pilici i na poljoprivrednom dobru i koju je ulogu
10 gospodin Erdemović imao u oba slučaja? Hvala Vam.

11 O: Kako bih bio jasan, spomenuo sam dve situacije. Prva se tiče onoga
12 što se dešavalo na poljoprivrednom dobru Branjevo, i u tome je optuženi
13 učestvovao i po tome se izjasnio krivim. A zatim su događaji na poljoprivrednom
14 dobru u Pilici - takođe je za to rekao da je učestvovao - a treće su događaji
15 koji su se desili u školi u Pilici, a Dražen Erdemović o tome ništa ne zna. To
16 je bio sabirni centar, tu su se desila ubistva; međutim, to nisam spominjao.
17 Kako bi se uspostavila veza između škole i dobra u Branjevu, gde su takođe
18 smaknuti zatvorenici koji su bili u školi, bez svedočenja gospodina Erdemovića
19 mi ne bismo mogli da pronađemo to mesto gde su pogubljeni oni ljudi koji su bili
20 zatvoreni u školi.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Gospodine Ruez, čuo sam da ste rekli, i
2 sad citiram: "Gospodin Erdemović je morao da ode na poljoprivredno dobro
3 Branjevo, a da pri tom nije znao cilj svoje misije." Na osnovu čega ste došli do
4 tog zaključka? Da li je to Vaše mišljenje, ili postoje neki svedoci, ili je to
5 nešto što Vam je on rekao?

6 O: Kad sam govorio o poljoprivrednom dobru u Branjevu, govorio sam
7 ukratko o izjavama koje je dao gospodin Erdemović prilikom naših razgovora. Ja
8 sam samo ponovio njegove reči. Za sada ne mogu da potvrdim tačnost ili netačnost
9 onoga što je on rekao.

10 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Znači, to nije Vaša izjava?

11 O: Ne.

12 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Ja sam shvatio da je to nešto što Vi
13 govorite.

14 O: Ne. To su delovi izjava gospodina Erdemovića.

15 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Imam još jedno dodatno pitanje. Vi ste
16 rekli da je bilo 500 zatvorenika u javnoj zgradi u Pilici, zatočeno tamo, a da
17 su gospodin Erdemović i ostali odbili da učestvuju u njihovom smaknuću. Možete
18 li nam reći na čemu temeljite tu Vašu izjavu, tj. da je on odbio da počini ono
19 što mu je bilo naređeno ili da ode?

20 O: Što se tiče broja zatočenika, trenutno ne možemo da proverimo koliki
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je tačan bio broj tih zatvorenika u toj zgradi. Jedine informacije koje
2 posedujemo su one koje nam je dao gospodin Erdemović, i to nakon onoga što je
3 potpukovnik rekao u Branjevu. On nam je rekao o broju ljudi koji su učestvovali
4 u ovom planu da se pogube ti ljudi. Tokom razgovora sa Erdemovićem, on je
5 izjavio da je odbio da učestvuje u tome i da je on bio prvi koji je odbio da
6 učestvuje u tom smaknuću, a da ga je izvestan broj podržao.

7 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Znači, neki njegovi kolege su ga
8 podržali u tome, nisu hteli da izvrše to?

9 O: Da. Neki njegovi kolege su, nakon što je on odbio, također odbili da
10 učestvuju u smaknuću. Ja samo ponavljam ono što je gospodin Erdemović rekao
11 tokom razgovora sa nama.

12 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Hvala Vam. Gospodine Ostberg, ako bismo
13 mogli samo nešto da razjasnimo. Ako se sećate, rekli ste: "Tužilac nije znao o
14 tim događajima pre nego što je gospodin Erdemović svedočio."

15 G. OSTBERG: [simultani prevod] Da.

16 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Na koje događaje mislite?

17 G. OSTBERG: [simultani prevod] O događajima koji su se desili na
18 poljoprivrednom dobru, o ubistvima. A na osnovu toga smo takođe dobili podatke o
19 školi i o ubistvima koja su se desila u samom mestu. A na osnovu istrage u ovom

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 predmetu, osnove za ove informacije su upravo bile ono što nam je rekao gospodin
2 Erdemović.

3 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Znači, dok ste vodili istragu o
4 Srebrenici, Vi niste imali pojma o tom mestu?

5 G. OSTBERG: [simultani prevod] Ne. Ime mesta, tj. tog područja, nije
6 bilo poznatu tužiocu kao mesto na kome su vršena smaknuća pre nego što je
7 Erdemović došao ovde i rekao nam o tome.

8 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Hvala Vam.

9 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Ruez, ako biste mogli malo da
10 pojasnite vezano za diverzantski odred kome je pripadao gospodin Erdemović. Da
11 li se taj odred sastojao od dobrovoljaca i koji je bio status gospodina
12 Erdemovića u tom odredu?

13 O: Ova vrsta odreda se nalazi u svakom delu vojske bosanskih Srba, a
14 Dražen Erdemović je pripadao 10. diverzantskom odredu i to je bilo pod Glavnim
15 štabom u Han Pijesku. Znači, to jeste relevantno za našu istragu jer to znači da
16 informacije Dražena Erdemovića o tim događajima, vezano za mesta na kojima su
17 vršene egzekucije, i to mesta severno od enklave, pokazuju kolika je logistika
18 bila potrebna kako bi se izvela ova operacija u julu 1995. S obzirom da je to
19 lokacija na kojoj se nalaze škole, na osnovu toga se vidi kako je planirana ta
20 operacija i, na osnovu odreda kome je pripadao Erdemović, može se donekle
21 zaključiti kako je komanda bila organizovana i kako su ta smaknuća planirana
22 nakon preuzimanja Srebrenice. Dakle, to jeste nešto što je relevantno,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vezano za njegovu pripadnost tom odredu.

2 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Pitao sam Vas vezano za dobrovoljce. Da
3 li su pripadnici imali neku posebnu vojnu obuku?

4 O: Sve što Vam mogu reći vezano za taj odred temelji se na izjavi
5 Dražena Erdemovića. Meni nije poznato da li je taj odred bio sastavljen od
6 dobrovoljaca ili su ljudi bili prisiljeni da budu u tom odredu. Gospodin
7 Erdemović nam je samo pričao o njegovoj situaciji i on je rekao da je motiv da
8 se pridruži tom odredu bilo da može da prehrani svoju ženu i dete. A što se tiče
9 njegovih motiva u tom odredu, radi se o pripadnicima od kojih nisu svi bili
10 srpske nacionalnosti. Tako da, s obzirom na njegovu situaciju, njemu je bilo
11 malo lakše da bude u tom odredu jer, kako je rekao, neprestano je brinuo o
12 svojoj bezbednosnoj situaciji, s obzirom da je poreklom Hrvat. A, s obzirom da
13 je u ovom odredu bilo Hrvata, mislio je da će se bolje osećati nego u odredu gde
14 su se samo nalazili bosanski Srbi.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Tako da se on prijavio kao dobrovoljac
16 u taj odred?

17 O: Na osnovu njegovih izjava, dok je boravio na teritoriji Republike
18 Srpske, na osnovu razloga koje on može najbolje da objasni, on jeste dobrovoljno
19 se prijavio. On nije imao veliki izbor, ali jeste bio njegov izbor da pristupi
20 tom odredu i to je bio odred koji je sprovodio diverzantske akcije.

21 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala Vam. Da li ima još... /nedostaje
22 audio zapis/
23
24
25
26
27
28
29
30

1 /prevod engleskog transkripta: "...nejasnoća vezano za istragu, ili tačaka koje bi
2 Vi mogli navesti kao nejasne, a mogu podržati svjedočenje optuženog
3 Erdemovića?"/. Da li ona pitanja koja su još nejasna, da li ih ima za koja Vi
4 smatrate da su izuzetno važna?

5 O: Pa, ja imam osjećaj da ona pitanja o kojima smo razgovarali i koja se
6 direktno odnose na istragu, suradnja Dražena Erdemovića je bila potpuna i ja
7 smatram da on zaista nije sakrio niti jednu informaciju u vezi naše istrage.

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] To znam, gospodine Ruez, ne želim sada
9 da razgovaramo baš o samoj istrazi. Ja sam shvatio da je Tužilaštvo vrlo
10 zadovoljno sa suradnjom gospodina Erdemovića. Pitanje koje Vam ja postavljam je
11 sljedeće: Vi ste bili rukovodilac svih tih istraga u svezi Srebrenice; da li u
12 ovom trenutku još ima pitanja koja su kontradiktorna, koja su nejasna, koja još
13 niste objasnili?

14 O: Nema kontradikcija između događaja koje nam je ispričao Dražen
15 Erdemović i rezultata istrage koju smo proveli bez njegovog učešća. Nije došlo
16 do ničega što bi moglo dovesti u pitanje ono što je on rekao. On nam je po svim
17 pitanjima dao kompletne informacije.

18 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala. Sada ste mi odgovorili na
19 pitanje.

20 Još jedno pitanje za Tužilaštvo. Govorili smo o jednom potpukovniku, ako
21 se ne varam. Da li je protiv te osobe podignuta optužnica pred Međunarodnim
22 krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Oprostite. Ne, još nije podignuta
2 optužnica protiv te osobe, još se i dalje vodi istraga protiv tog potpukovnika o
3 kojem smo govorili.

4 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li se vode još neke druge istrage -
5 ovdje govorim o ulozi Dražena Erdemovića - da li, dakle, ima još nekih istraga,
6 osim ove koja se vodi protiv potpukovnika, o drugim ljudima koji su učestvovali
7 u tim događajima?

8 G. HARMON: [simultani prevod] Gospodine sudijo - da. Jer mi vodimo vrlo
9 široke istrage u koje želimo uključiti sve aspekte smaknuća po kratkom postupku
10 koje su se obavile na Pilici, na poljoprivrednom dobru, i koje se odnose na
11 zauzimanje Srebrenice, kao što je bilo i izloženo u samom sažetku.

12 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Oprostite što inzistiram na ovom
13 pitanju. Ja nemam namjeru od Vas izvlačiti informacije o istragama koje vodite
14 protiv drugih osoba. To zaista nije niti svrha ove rasprave. Mi smo ovdje da
15 sudimo jednom čovjeku za djela koja je počinio. Međutim, isto tako je zadatak
16 Suda da donese presudu o ovom čovjeku u odnosu na njegove pretpostavljene, i
17 zbog toga sam Vam postavio pitanje o potpukovniku. Htio bih znati da li se sada
18 u Tužilaštvu vode takve istrage. A u prvom redu istraga protiv tog potpukovnika,
19 jer čini mi se da imate sve podatke o tom potpukovniku, da znate točno o kome se
20 radi.

21 G. HARMON: [simultani prevod] Gospodine sudija, moj odgovor je isti.
22 Naša se istraga koncentrira na one koji su imali visoki rang i koji su vodili
23 akcije i smaknuća u području Srebrenice, a posebno na poljoprivrednom dobru u
24
25
26
27
28
29
30

1 Pilici i u kulturnom domu. A jedna od osoba protiv koje se vodi istraga je taj
2 potpukovnik koga je spomenuo gospodin Dražen Erdemović. Dakle, moj odgovor jest
3 - da, mi vodimo istragu i nastavljamo istragu, posebno u odnosu na potpukovnika
4 i istražujemo sve elemente koji se odnose na njegov identitet i njegove akcije.

5 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala Vam. Sada ćemo napraviti pauzu i
6 nastavićemo u podne. U podne ćemo saslušati Tužilaštvo i vidjeti kakvi su
7 prijedlozi Tužilaštva u svezi dva svjedoka za koje je zatražena zaštita. A zatim
8 ćemo isto tako odgovoriti na pitanje da li ćemo saslušati optuženika Dražena
9 Erdemovića. U slučaju da to želimo, kada će to biti, prije ili poslije svjedoka
10 Obrane gospodina Babića. Prekidamo do 12.

11 [Svjedok se povlači]

12 [Optuženi se povlači]

13 ... Početak pauze u 11.40h

14 ... Sjednica nastavljena u 12.00h

15 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molimo ustanite.

16 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Nastavljamo sa raspravom, molimo Vas da
17 uvedete optuženika.

18 [Optuženi je ušao u sudnicu]

19 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dakle, sada ćemo prvo saslušati tužioca
20 u vezi dva svjedoka. Gospodine tužioče, imate riječ.

21 G. HARMON: [simultani prevod] Ako bih mogao da pozovem gospodina Rueza
22 ponovo da svedoči, kako bi ukratko izložio Pretresnom veću šta su rekla dvojica
23 preživelih svedoka, koji su preživeli masakr u Pilici, s tim što ne želim da
24 gospodin Ruez identifikuje imenom te svedoke.

25 [Svjedok je ušao u sudnicu]

26 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dakle, nismo još ni rekli da se slažemo
27 da gospodin Ruez uđe. Međutim, buduće da izgleda da ste Vi bili potpuno sigurni

28

29

30

1 da ćemo to prihvatiti, zadovoljstvo nam je što opet vidimo ovdje gospodina
2 Rueza. Dakle, gospodine Ruez, najavljeno je da ćete nam dati sažetak ta dva
3 svjedočanstva ali, naravno, nećete identificirati svjedoke. Nakon toga će
4 gospodin Babić, branitelj, nakon Tužilaštva imati pravo da Vam postavi pitanja,
5 a isto tako i mi. Gospodine Tužioče, imate riječ.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala Vam.

7 Dodatno ispituje g. Harmon:

8 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

9 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

10 P: Gospodine Ruez, Tužilaštvo je identifikovalo dva svedoka koji su
11 preživeli masakr u Pilici 16. jula 1995.?

12 O: Da, tačno.

13 P: Možete li nam ukratko reći o čemu su oni obavestili Tužilaštvo?

14 O: Prema izjavama koje su dale te dvije osobe Tužilaštvu Međunarodnog
15 suda, one su se nalazile među stanovništvom koje je bilo u srebreničkoj enklavi
16 12. jula 1995., kada su pokušali ući u autobus koji ih je trebao evakuirati, kao
17 i njihove obitelji, prema linijama sukoba, prema bosanskom teritoriju. Oni su
18 bili odvojeni. Bili su zatim stavljeni u jednu zgradu u Potočarima i od tamo su
19 bili evakuirani s grupom zarobljenika u smjeru Bratunca gdje su bili zatvoreni u
20 ono što oni zovu "stara škola u Bratuncu", a to je škola koja se nalazi iza
21 škole "Vuk Karadžić" u Bratuncu. Za vrijeme njihovog boravka u toj školi, prema
22 onome što su opisali, počinjen je niz zlostavljanja prema zarobljenicima među
23 kojima su se oni nalazili. Puno zarobljenika je bilo premlaćivano. Neki su
24 vjerojatno bili smaknuti izvan zgrade jer su čuli njihova zapomaganja, zatim su

25

26

27

28

29

30

1 čuli pucnjavu i tišinu. Ovo sve se dešavalo tijekom nekoliko dana. Svatko je
2 očekivao da će na njega doći red da bude pogubljen.

3 I konačno, 15. jula 1995. godine, oni zarobljenici koji nisu bili
4 ubijeni u blizini te škole ili u školi bili su evakuirani iz zgrade. Bili su
5 ukrcani u autobuse i ti su se autobusi uputili prema sjeveru. Prošli su kroz
6 Zvornik i stali su u jednoj školi na kraju puta. Svjedoci su nam dali opis te
7 lokacije, što nam je omogućilo - uz dodatne detalje koje su nam dale te osobe -
8 da zaista točno utvrdimo da se radi o školi u Pilici. To je, dakle, bilo zadnje
9 mjesto zatočenja. Kada su došli u školu u Pilicu, prema njima se postupalo na
10 isti način kao i u Bratuncu. Zarobljenici su bili premlaćivani. Neke su vojnici
11 izvodili van. Mogli su čuti njihove krikove, njihova zapomaganja. Čuli su isto
12 tako pucnjavu. Ponovno, svatko je od njih je mislio da će doći na njega red.

13 Ujutro 16. jula 1995. godine, vojnici koji su ih čuvali su im rekli da
14 će biti razmijenjeni. Upitali su zatim određeni broj ljudi da otkupe svoju
15 slobodu, odnosno da im daju novac, ako imaju negdje pri sebi sakriveni novac,
16 što su neki od zarobljenika i učinili. I konačno, svim zarobljenicima su ruke
17 zavezane iza leđa, zatim su u manjim grupama ukrcani u autobuse. Autobusi su
18 napustili školu u Pilici i krenuli su jednim poljskim putem prema polju koje se
19 nalazi na nekoliko minuta od mjesta na kojem su bili zarobljeni. Kada su došli
20 na to mjesto, znači na to polje, u svakom autobusu su bila dva policajca.
21 Zarobljenici su izašli iz autobusa u malim grupama i bili su upućeni prema tom
22 polju. Vidjeli su da se na polju već nalaze mrtva tijela. Jedan odred za
23 smaknuće je bio na polju, oni su bili okrenuti leđima prema toj grupi, koja je

24

25

26

27

28

29

30

1 zatim otvorila vatru na njih. Imali su sreću da su preživjeli to smaknuće i
2 ostali su ležati među mrtvim tijelima čitavo poslijepodne. I pričekali su da
3 padne noć i uspjeli su se izvući otamo i pobjeći. Nekoliko su dana lutali tim
4 područjem, nisu znali gdje se točno nalaze, i konačno je na njih naišla jedna
5 patrola koja ih je odvela u Zvornik i bili su smješteni u jedan zarobljenički
6 logor. Registrirao ih je Crveni križ i konačno su bili razmijenjeni.

7 G. HARMON: [simultani prevod] Nemam dodatnih pitanja, časni Sude.

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala. Gospodine Babiću, izvolite.

9 G. BABIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Nemam dodatnih pitanja, časni
10 Sude."/

11 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodo sudije, imate li pitanja?

12 Dodatno ispituje Sudsko vijeće:

13 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Hvala. Gospodine Ruez, u ovom iskazu,
14 ako sam Vas dobro shvatio, govori se o školi, zar ne? O onome što se dogodilo u
15 školi? Da. Da li nam možete dati kronološki red događaja onoga što se dogodilo
16 na poljoprivrednom dobru u Branjevu i gdje je gospodin Erdemović sudjelovao?

17 O: Da. Kronologija događaja na Branjevu je izložena u detaljima u
18 raspravama koje smo do sada imali sa gospodinom Erdemovićem. Uglavnom su se
19 smaknuća održavala na način koji opisuju i oni koji su preživjeli smaknuća. Daju
20 iste detalje o divljačkom ponašanju onih koji su vršili smaknuća. Te iste
21 detalje dao je i Dražen Erdemović, kao i svjedoci. Oni koji su bili ranjeni bili
22 su ostavljeni da pate, a zatim su pojedinačno bili ubijani. To se određivalo
23 prema tome kakve znakove života oni daju. I izvršitelji tih zločina su bili
24 opisani na isti način od strane Erdemovića i preživjelih.

25 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] To sve govorite o Branjevu, zar ne?

26 O: Da.

27 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Da li imate još detalja koji bi govorili
28 o broju žrtava, o početku smaknuća, o učešću Erdemovića?

29

30

1 O: Niti jedan od preživjelih nije u mogućnosti da identificira bilo
2 kojeg od izvršitelja, budući da su svi morali gledati u pod. Ako bi podignuli
3 glavu, odmah bi bili udareni ili bi odmah bili ubijeni na licu mjesta, ako bi
4 pokušali baciti pogled da vide što se oko njih događa. Oni, isto tako, nisu
5 mogli točno identificirati poljoprivredno dobro, iz tih istih razloga. Ono što
6 su potvrdili - to je datum i kronologija događaja. Sigurni su u datum - 16.
7 jula. Oni su došli na to mjesto već večer prije i, u svakom slučaju, oni su
8 mogli čuti smaknuća koja su se odvijala u neposrednoj blizini.

9 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Da li su oni možda dali neka pojašnjenja
10 u vezi svih obih postupaka koji su bili napravljeni prije smaknuća? Znači,
11 eventualnih mučenja, načina na koji se prema njima postupalo.

12 O: Kao što sam već objasnio, detalje koji se odnose na divljačko
13 ponašanje, okrutno ponašanje izvršitelja, njih su nam ispričali svi svjedoci.
14 Nemam ništa za dodati, osim ako zaista ne želite da uđem u detalje.

15 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Da. Da li nam možete dati nešto o tom
16 okrutnom, divljačkom ponašanju?

17 O: Kao što je i objasnio Dražen Erdemović, na samom početku stvari su
18 bile prilično organizirane. Zarobljenici su bili dovedeni pred streljački vod,
19 zatim pogubljeni. Ali malo po malo, oni koji su bili sa Draženom Erdemovićem
20 počeli su piti i nisu čak više imali niti strpljenja da pričekaju da vojna
21 policija iskrca ljude iz autobusa, već su odmah pojurili prema autobusima.
22 Počeli su udarati ljude sa željeznim šipkama i neke su čak i ubili tim udarcima.
23 Ponižavali su žrtve, vrijeđali ih. Sve ove činjenice su također opisali
24 preživjeli: pojedinačna smaknuća pojedinaca, činjenica da su izvršioци nakon

25
26
27
28
29
30

1 smaknuća vrlo dobro provjeravali da li još neko daje znakove života, činjenica
2 da su pojedini izvršitelji pojedinačno ubijali ljude - sve se to podudara u svim
3 iskazima i odgovara događajima koji su se dogodili. Sva kolektivna smaknuća za
4 koja smo saznali u ovoj istrazi otkrivaju vrlo sličan scenarij. Prvo su bile
5 ubijane žrtve, zatim se vršila provjera da se vidi da li je još netko živ. Zatim
6 se prešlo na brzo ubijanje onih koji su još pokazivali znake života.

7 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Dakle, postoje podudarnosti između tih
8 svjedočanstava i priznanja gospodina Erdemovića?

9 O: Da. Nema nikakvih bitnih razlika koje bi mogle ukazati da se događaji
10 nisu odvijali na takav način. Nema nikakvih indicija koje bi nas uputile na to
11 da odbacimo vjerodostojnost iskaza ili gospodina Erdemovića ili svjedokâ.

12 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Da li je postojao neki direktni
13 pretpostavljeni gospodina Erdemovića koji je kontrolirao tu situaciju?

14 O: Da. Data su nam isto tako imena izvršitelja i gospodin Erdemović ih
15 je javno rekao u julu ove godine. Dražen Erdemović je, naime, uvijek davao imena
16 onih koji su sudjelovali u tim zločinima. Dao je imena svojih kolega, odnosno
17 svih onih koji su sudjelovali u tim zločinima.

18 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] A da li je imenovao pretpostavljene?

19 O: Da, da. Dao je imena onoga koji je vodio streljački vod, a isto tako
20 i imena sedam drugih osoba koje su bile u tom streljačkom vođu.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazne stranice 161 do 173 umetnute radi usklađivanja numeracije stranica.

utorak, 19.11.1996.

Predmet br. IT-96-22-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] A vođa tog streljačkog voda, gdje je on?
2 Što znamo sada o njemu?

3 O: Vjerojatno se još uvijek nalazi u Bijeljini.

4 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] I nema načina da se provede istraga o
5 njemu? Da, možda ću uputiti ovo pitanje Tužilaštvu. Gospodine Harmon, mogu li
6 ponoviti pitanje?

7 G. HARMON: [simultani prevod] Da, izvolite.

8 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Što se tiče pretpostavljenih Erdemovića,
9 direktnih pretpostavljenih, da li imate neke informacije vezano za tog čoveka i
10 da li se provodi istraga?

11 G. HARMON: [simultani prevod] Na osnovu informacija koje smo dobili od
12 gospodina Erdemovića, mi smo identifikovali neke od pretpostavljenih i naša
13 istraga se fokusira na te ljude, kao i na druge. Kao što sam već pomenuo,
14 istraga je u toku i nije završena.

15 SUDIJA RIAD: /prevod engleskog transkripta: "Hvala."/

16 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Ipak, htio bih dopuniti pitanje mojeg
17 kolege. Pa ipak, možemo se začuditi da je gospodin Erdemović ovdje kao
18 optuženik. On je priznao zločine koje je počinio. Ali budući da Vi pridajete
19 veliku važnost onome što je rekao gospodin Dražen Erdemović i na tome se zasniva
20 vaša istraga, stoga bi nas moglo začuditi da do sada još nije podignuta
21 optužnica protiv pretpostavljenih. Protiv, na primjer, vođe streljačkog voda,
22 potpukovnika. Jer to je... Dobro, to nije naš posao. To je posao Tužilaštva i
23 istražitelja. Gospodina Erdemovića ćemo ovdje suditi i to je u redu. Ali šta je
24
25
26
27
28
29
30

1 sa ostalim izvršiteljima? Vi pridajete veliku važnost Draženu Erdemoviću, mislim
2 - i ovdje ne govorim više samo o potpukovniku jer ste nam o njemu dali odgovor -
3 ali što se tiče ostalih pretpostavljenih, zna se tko je bio vođa streljačkog
4 voda, zna se njegovo ime i prezime. Prema tome, postavljam si pitanje da li
5 nećete ići na višu ljestvicu hijerarhije? Ne bih želio da ovo shvatite kao
6 kritiku rada Tužilaštva. Međutim, mi ovdje trebamo donijeti presudu u vezi
7 gospodina Erdemovića i to trebamo učiniti u kontekstu svih događaja koji su se
8 dogodili.

9 G. HARMON: [simultani prevod] U odgovoru na ovo što ste rekli, mislim da
10 na osnovu dokaza koje ćemo ovde izneti možemo gospodina Erdemovića i njegovo
11 učešće u tim događajima i vezano za ostale događaje staviti u perspektivu i
12 vezano za to kada će Tužilaštvo podići optužnicu. To je nešto o čemu treba da se
13 razgovara u Tužilaštvu i smatram da to ne bi trebalo sada javno izneti.

14 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dobro. Primili smo na znanje Vaš
15 odgovor. Htio bih postaviti još jedno pitanje gospodinu Jean Rene Ruez. Kada
16 ste nam ispričali svjedočanstvo onih koji su preživjeli smaknuća, rekli ste nam
17 da se taj iskaz podudara s onim što Vam je rekao gospodin Dražen Erdemović. Moje
18 je pitanje sljedeće: što mislite da li je Dražen Erdemović bio iskren kada Vam
19 je dao iskaz i kada je priznao ono što je učinio? A sada bih htio postaviti još
20 dodatno pitanje. Rekli ste da je scenarij događaja uvijek bio isti. U početku je
21 sve bilo - i upotrebiću eufemizam - u početku je sve bilo dobro organizirano,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 relativno dobro organizirano. A zatim, prema Draženu Erdemoviću, je sve krenulo
2 nizbrdo. Ljudi su počeli piti, počeli su uživati u tome da nanose još dodatne
3 patnje tim ljudima. To je ono što Vam je rekao Dražen Erdemović. I htio bih da
4 nam kažete kakav je Vaš osjećaj. Da li Vi mislite da Vam je Dražen Erdemović
5 ispričao priču na takav način da bi umanjio svoju ulogu u tim događajima ili da
6 Vam je zaista vrlo točno opisao svoju ulogu?

7 Ovo je vrlo važno kada uzimamo u obzir bilo olakšavajuće bilo
8 otežavajuće okolnosti. Jer naravno, vrlo je lako reći: da, znate, ostali su
9 počeli piti, udarali su ljude željeznim šipkama, itd. Ja znam da Vi nemate
10 dokaza, ali kakav je Vaš osjećaj?

11 O: Vrlo dobro shvaćam Vaše pitanje, gospodine sudijo. Rekao bih da smo
12 određene točke njegovog iskaza mogli provjeriti i te provjere su potvrdile
13 događaje na način na koji ih je on opisao. Način na koji su se događaji odvijali
14 - kao što ste i sami rekli, mi zaista ne možemo 100% provjeriti vjerodostojnost
15 njegovog iskaza. Međutim, ono što možemo reći u prilog Dražena Erdemovića jest
16 da se on dobrovoljno javio da ispriča činjenice ovom Sudu. I na taj način on je
17 preuzeo rizik da identificira počinitelje zločina, da se eventualno njih jednog
18 dana uhapsi i tada ćemo moći čuti i njihovu verziju činjenica. I zbog toga
19 smatram da je ono što smo od njega čuli vjerodostojno i vjerujem u njegove

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 riječi. Međutim, u ovom stadiju, dok nemamo pristupa drugim počiniteljima i
2 njihovim pričama, mi ne možemo reći sa potpunom sigurnošću kakav je iskaz /kako
3 je prevedeno/.

4 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Prema tome, Vi možete samo potvrditi
5 ono što smo ovdje čuli o istragama i o drugim počiniteljima. Želja je Suda da se
6 te istrage provedu.

7 Ako nema drugih pitanja, možemo se zahvaliti gospodinu Ruezu. Naravno,
8 Vi ste i dalje na raspolaganju Sudu jer u jednom drugom stadiju rasprava, kada
9 ćemo govoriti o olakšavajućim i otežavajućim okolnostima, o suradnji gospodina
10 Erdemovića sa Sudom - to ste Vi već napomenuli - možda ćemo Vas ponovno pozvati.
11 Hvala Vam, gospodine Ruez, što ste svjedočili. Možete napustiti sudnicu.

12 A što se tiče daljeg redoslijeda rasprave, Sud je odlučio da se sasluša
13 Dražena Erdemovića prije nego što se pređe na saslušanje svjedoka Obrane. Budući
14 da je sada već 12.30, predlažem da napravimo pauzu i da nastavimo u 14.30, i to
15 sa saslušanjem Dražena Erdemovića. Prekidamo raspravu.

16 [Svjedok se povlači]

17 [Optuženi se povlači]

18 ... Pauza za ručak počela u 12.30h

19 ... Sjednica nastavljena u 14.30h

20 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molimo da svi ustanete.

21 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Nastavljamo sa raspravom, molim Vas da
22 sjednete. Gospodine sekretaru, molim Vas da naložite da se uvede optuženik.

23 [Optuženi je ušao u sudnicu]

24 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Mislim da sada fotografi mogu napustiti
25 sudnicu. Kao što smo to i najavili danas ujutro, Sudbeno vijeće je odlučilo da
26 sada sasluša, u svojstvu svjedoka, gospodina Dražena Erdemovića. Htjeli bismo

27

28

29

30

1 čuti činjenice, odnosno iskaz o činjenicama. Ne želimo sada razgovarati o
2 olakšavajućim okolnostima o kojima bi htio govoriti ili on ili njegov advokat.
3 Ono što bi Sudbeno vijeće htjelo čuti jest verzija činjenica i događaja, kako bi
4 suci mogli vidjeti te činjenice u svjetlu načina na koji ih je on proživio, i
5 preko svjedočanstava gospodina Rueza i pismenih ili usmenih izjava dvaju
6 svjedoka koji su nam bili najavljeni. Gospodine Erdemoviću, da li možete ustati?
7 Molim Vas da sjednete na mjesto za svjedoke.

8 [Optuženi je pristupio svjedočenju]

9 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Erdemoviću, kao prvo, recite
10 mi da li me čujete na Vašem jeziku.

11 OPTUŽENI: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

12 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Molim Vas, dok stojite, pročitajte
13 svečanu izjavu koju moraju pročitati svi svjedoci. To je zakletva koja se nalazi
14 pred Vama.

15 OPTUŽENI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
16 ništa osim istine.

17 SVJEDOK: DRAŽEN ERDEMOVIĆ

18 Ispituje Sudsko vijeće:

19 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Erdemoviću, izvolite sjesti.
20 Sud od Vas traži da nam ispričate činjenice, događaje u kojima ste sudjelovali,
21 za koje ste optuženi kao za zločin protiv čovječnosti. Zatim će Vam sudije
22 postaviti određen broj pitanja. Ako ne želite na neka pitanja odgovoriti - ne
23 morate. Mi ćemo iz toga izvući zaključke koji proizlaze. Sada svjedočite pod
24
25
26
27
28
29
30

1 zakletvom i molim Vas da Sudu ispričate činjenice, odnosno događaje zbog kojih
2 ste i došli na Međunarodni krivični sud. Dajem Vam riječ, gospodine Erdemoviću.
3 Molim Vas da nam kažete pod kojim ste uvjetima bili dovedeni u situaciju da
4 učestvujete u zločinima za koje ste optuženi.

5 O: Poštovani Sude, prvo, nisam želio to da... da radim. Bilo mi je
6 naređeno. I da nisam to izvršio, stradao bi' i ja, moja porodica, a ništa ne bi
7 promijenilo...

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Oprostite, nismo čuli kabinu. Da li me
9 sada čujete, gospodine Erdemović? Da. Sud od Vas ne traži da kažete da niste
10 želeli učestvovati u zločinima koji su počinjeni, o tome će Vam se kasnije
11 postavljati pitanja. Za sada, suci od Vas traže sljedeće: a to je da nam točno
12 ispričate činjenice, odnosno događaje od trenutka kada ste postali član ovog
13 diverzantskog odreda, do trenutka kada ste zadnji puta pucali, kada ste
14 napustili ono poljoprivredno dobro. A zatim će ostalo reći Vaš advokat, u to smo
15 uvjereni. Vi ćete isto tako imati priliku da to kažete i da dokažete ali, za
16 sada, mi želimo saznati samo kako ste Vi proživjeli ove događaje, na koji ste
17 način u njima sudjelovali. I suci će Vam postavljati vrlo precizna pitanja o tim
18 događajima. Da li ste me razumjeli?

19 O: Da. U 10. diverzantski odred sam stupio negdje oko 1. aprila 1994.
20 godine. A prije toga sam iz Tuzle sa suprugom prešao u Republiku Srpsku,

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tačnije u Bijeljinu, 3. novembra 1993. Od 3. novembra do... do aprila mjeseca
2 1994. godine nisam bio u Vojsci Republike Srpske, mada sam morao da budem, al'
3 nisam. Skrivao sam se po Srbiji dok sam mogao i dok sam imao novca za to, i ja i
4 supruga. Kad više nismo imali novca, ka...kad su počele mobilizacije u Srbiji, u
5 Republici Srpskoj u... odnosno, u čitavoj Bosni i Hercegovini, ja sam se sa
6 suprugom vratio kod njenog tetka u Foču.

7 Kad smo došli u Foču, naravno, ja sam se - zato što sam Hrvat - otišao i
8 prijavio da sam Hrvat, ispričao sam kako sam dospio u Republiku Srpsku, sve. I
9 taj čovjek je rekao: "Tvoja supruga može da ostane u Foči, zato što je Srkinja,
10 a ti moraš da se vratiš u Bijeljinu zato što si iz Tuzle prešao u Bijeljinu. Jer
11 mi ne možemo ovdje da ti garantujemo sigurnost, jer u Foči nema niko... nijedne
12 druge nacije osim Srba." Ja sam pitao tog njenog tetka o čemu se radi. On mi je
13 ispričao neke stvari i ja sam pristao na to i morao sam da odem iz Foče u
14 Bijeljinu.

15 Kad sam došao iz Foče u Bijeljinu, tamo sam isto tražio... išao sam u
16 opštinu da se prijavim jer sam imao samo od dokumenata svoju ličnu kartu koja je
17 izdata u SUP-u Tuzla. Kad sam došao tamo, odma' su mi tražili papire od
18 jedinice, u kojoj sam jedinici, da bi se mogao da prijavim za smještaj, za sve.
19 Taj dan, baš je bila racija u Bijeljini, sa mnom je bio jedan prijatelj koji je
20 Srbin. Naišla je kontrola policije, tražili su nam isprave, dozvole za kretanje,
21 vojničke dozvole. Ja nisam imao. Sreća moja pa s... pa je bio taj čovjek sa mnom,
22 imao je dozvolu, objasnio je o čemu se radi, da sam ja čovjek, Hrvat iz Tuzle

23
24
25
26
27
28
29
30

1 koji je pomagao Srbima u... da izlaze iz Tuzle u Republiku Srpsku, i tako.
2 Međutim, oni su mi rekli da odem u vojni odsjek jer ne mogu... nemam nikakva
3 prava, još pogotovo ja Hrvat, krećem se Republikom Srpskom, a nemam nijedan
4 dokument Republike Srpske.

5 Otišao sam - kao što sam rekao gospodinu Ruezu - sâm, nije me policija
6 odvela nego sam otišao sâm u vojni odsjek, ispričao sam sve ovo što sam i Vama
7 ispričao. Oni su mi dali dvije mogućnosti. Jedinica 10. diverzantski odred u
8 kojoj je bilo nekol'ko Hrvata i jedan Slovenac i Musliman, i još jednu jedinicu
9 iz koje su me, kad sam tek izašao iz Tuzle, ljudi htjeli da ubiju. Ja sam se
10 odlučio za ovu jedinicu, bilo mi je sigurnije i... šta ja znam.

11 Posle toga, odlazim na razgovor sa komandantom te jedinice. On... on je
12 pitao neke Hrvate - koji su me poznavali, koji su bili u toj jedinici, koji su
13 bili isto sa područja Tuzle - kakav sam, sve podatke o meni što su oni znali,
14 naravno. Oni su rekli da sam dobar, da sam pošten čovjek. E, on me primio. Pitao
15 sam o č... o čemu e... o čemu se radi, šta ta jedinica radi. Oni su mi rekli da
16 obavlja samo izviđačko-diverzantske poslove. Nismo... nismo bili na liniji,
17 zalazili smo u dubinu vojske Armije Bosne i Hercegovine.

18 Ja sam pristao - to sam isto potvrdio i gospodinu Ruezu - to mi je bio
19 jedini izlaz za mene i suprugu, još mi je supruga bila i trudna. Nisam imao
20 gdje. Sve je bilo u... u redu s tim komandantom. Slagao sam se, on mi je dao i čin
21 vodnika. I dok je taj komandant bio, spasio sam jedan - nažalost - jedan život,
22 samo jednog čovjeka koji je tu pod oznakom X, koji će svjedočiti, sam mu spasio
23
24
25
26
27
28
29
30

1 život. I taj komandant me nije... tom sam komandantu ispričao da sam spasio tog
2 čoveka, da sam spasio život. Nije me maltretirao, nije mi ništa govorio za to.
3 Rekao je: "Tako i treba."

4 Posle toga, u oktobru mjesecu negdje, dolazi do izmjene sastava u našoj
5 komandi i do proširenja jedinice. Tada za komandanta naše jedinice dolazi
6 potporučnik Milorad Pelemiš koji je promijenio odnose, koji... došli su dosta,
7 kako da kažem, pojedini nacionalisti od vojnika koji su bili srpske
8 nacionalnosti. Jednostavno, bili su zaslijepljeni samo da... da oni koji misle kao
9 Pelemiš, kao... šta ja znam, viša komanda, da... da tako treba. Nisu razmišljali o...
10 o poštenju ljudi, o... šta ja znam već o čemu.

11 S Pelemišom, kažem, dolazim u sukob nakon jedne akcije što sam ja odbio,
12 što sam... ja sam bio komandant te grupe, dali su mi zadatak, ja s... dali su mi
13 podatke sve o čemu se radi. Otišao sam sa trojicom kolega - koji su, naravno,
14 morali mene da slušaju jel /?jer/ ja sam tad bio komandant - tamo u... pod
15 kontrolom Armije Bosne i Hercegovine, u njihovoj teritoriji. Ja sam odbio taj
16 zadatak. Rekao sam da ono što su oni meni dali i predočili činjenice da nije
17 istina i da bi se moglo desiti stradanje civila i ljudstva i... i... Armije Bosne i
18 Hercegovine i našeg ljudstva, odnosno Vojske Republike Srpske, i odbio sam to.
19 Posle nekoliko dana, ja sam podnio taj izvještaj. Naravno, ti vojnici su rekli
20 da je to istina, bili su dobri. S njima sam se dogovorio i sve je bilo u redu.

21 Posle nekoliko dana došao je iz Glavnog štaba pukovnik Salapura Petar.
22 On je bio obavještajac glavni u Gla... u Glavnom štabu i, naravno, pozvani smo ja
23 i još ostali komandiri koji su bili, i taj sastanak se odnosio pretežno na to
24 mo...moje ponašanje i pojedinaca.

25

26

27

28

29

30

1 Rekli su mi da... da lažem; da sam... da se ja ne mogu tako ponašati; da sam tamo
2 pustio jednog zarobljenika, spasio mu život - taj čovjek ovdje, svjedočiće - da
3 odbijam naređenja ja kako hoću i tada su mi oduzeli čin. Ja sam im rekao "U
4 redu, gospodo, ja lažem, izvolite Vi pa rad'te taj zadatak ako ja lažem." To je
5 bilo sve.

6 Vojnic...vojnici - za koje ja smatram da su bili dobri, pretežno iz moje
7 grupe kad sam ja bio vodnik - bili su pošteni. Ja mislim da su mi zahvalni što
8 nisam nijednom situaciju dozvolio da... da, kao komandir, da ih uvučem u neke
9 prljave poslove.

10 Posle toga, rekao sam već, problemi počinju sa Pelemišom, počinju
11 prijetnje, počinje svašta, maltretiranje... šta ja znam. Više ne znam ni sam šta
12 se sve dešavalo. Posle toga, oduzet mi je čin i došao je taj... taj juli mjesec,
13 kad je se desilo to na Srebrenici. Određen sam da idem sa ostalim vojnicima od...
14 isto ja vojnik, da idem tamo na... nisu nam ni rekli gdje idemo nego su samo
15 rekli: "Spremite se, idete u akciju." Kad smo došli naveče, rekli su nam: "To je
16 Srebrenica. Sutra ujutro se spremite, idete na zadatak." Još su nam neke
17 pojedinosti... rekli su nam da... da s... da... da j... da će bit' vjerovatno žestoko, pa
18 da... šta ja znam, svašta još, da su tu Muslimani ekstremni i tako, sve te
19 činjenice.

20 Međutim, ujutru smo krenuli... da, bilo je to naređenje da ne smijemo
21 dirat' civile i niko od vojnika i... - kol'ko sam ja mogao da vidim, koji su bili
22 pored mene - nije pucao ni u jednog civila koji su se predali, naravno.

23 Ujutru smo krenuli, ušli smo negdje oko 11 sati, 11 i 15. Baš se sjećam
24
25
26
27
28
29
30

1 to...tog vremena zato što su tad otprilike avioni NATO-a bombardovali je... s... e...
2 artiljeriju od Republike Srpske, Vojske Republike Srpske.

3 Ušli smo bez... otpor nije bio nikakav. Za moje čudo, ja sam se čudio da...
4 da sam u gradu video možda svega 100 civila, svega 100 civila. Došli smo do
5 centra grada, tu nam je reklo da je sve završeno i da se... da se stane i da se...
6 stanemo dok ne... ne dođe sledeća komanda.

7 Tada je došao Pelemiš, skupio nas, rekao meni i četvorici drugova da
8 idemo nazad i da javimo njemu kad u grad stiže komandant Mladić. Tako sam i
9 uradio, otišao sam na južni dio Srebrenice. To nisam znao dok nisam došao ovdje,
10 to mi je objasnio gospodin Ruez da je to južni dio.

11 I taj dan je protekao bez... bez išta, ja ni... /nedostaje audio zapis/
12 /prevod engleskog transkripta: "...i da, vidio sam nešto."/ Vidio sam kad je
13 Pelemiš, izvinjavam se, naredio jednom vojniku da ubije jednog civila koji je
14 bio... imao negdje oko 30 godina. Eto, to je... to je taj dan bilo što sam vidio.
15 Sutradan, prenoćili smo tamo na toj južnoj strani u jednoj kući. Sutradan je
16 došla komanda da idemo, da je sve završeno...

17 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Erdemoviću, možete mi reći o
18 kojem danu govorite sada, ovo upravo što ste sada opisali?

19 O: Jedan'esti, 11. juli.

20 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Jedanaesti juli, hvala Vam.

21 O: Dvan'estog jula došlo je naređenje, Pelemiš je tako rekao da s... idemo
22 nazad, da je sve urađeno, da nema više šta da se radi.

23 U redu. Mi smo se spakovali, sjeli smo u svoja vozila i krenuli.
24 Međutim, naše vozilo bilo je zadnje u koloni i pokvarilo se. Kad smo... zakasnili
25 smo dosta za kolonom. Kad smo stigli u Vlasenicu, /gdje/ je bila... biro... baza
26 Vlaseničkog vođa. Tu smo saznali da je s... Pelemiš se prevrnuo sa transporterom i

27

28

29

30

1 da je smrtno stradao jedan vojnik, a jedan teže povrijeđen.

2 Taj dan je protekao bez išta, ustvari, noć je bila već. Prespavali smo.
3 Ujutru, kad sam ustao, rekli su mi da idem na sahranu vojniku što je nastradao
4 jel /?jer/ je on prije bio u mojoj grupi. Otišli smo - šta ću? Naravno, otišao
5 sam na sahranu. Sahranili smo druga tog. Vratili smo se u Vlasenicu.

6 Sutra ujutro, kad smo ustali, dobio sam novo naređenje, rekli su mi da
7 idemo na neki zadatak. Komandir grupe tada je bio Brano Gojković i ja... ja sam
8 bio vojnik i još sedmorica. Rečeno nam je da... da se javimo u Zvornik. Navodno,
9 Brani je rečeno, ja nisam ni znao ni... ni kojem pravcu idemo, ni ja ni ostali
10 vojnici.

11 U Zvorniku, Brano Gojković se javio potpukovniku u komandu gdje je bila
12 smještena vojna policija i... šta ja znam. Posle nekoliko... deset minuta, izašao je
13 taj potpukovnik, sjeo je u vozilo sa dvojicom vojnih policajaca i rekao da... da...
14 našem šoferu da prati njegovo vozilo. Potpukovnik nas je odveo na farmu. Nisam
15 znao ime te farme nego sam samo objasnio po... po mjestu. Znao sam da je tu mjesto
16 Pilice i tada sam saznao tek o čemu se radi, šta će se tog dana dešavati. Rekli
17 su da će dolaziti autobusi sa civilima iz Srebrenice. Ja sam odma' rekao: "Ne
18 želim učestvovati u tome, da li su oni normalni, da li znaju šta se... šta rade?"
19 Međutim, niko me nije slušao. Rečeno mi je: "Ako ne želiš, ako ti je žao, stani
20 s njima il' daj njima pušku nek' oni pucaju u tebe." Nije mi - rekao sam prošli
21 put - nije mi bilo... da sam bio sâm, da nisam imao supruge i dijeta /sic/, ja
22 bi'... il' bi' pobjegao oda...odatle, il' bi se nešto drugo desilo. To sam morao da
23 uradim, prisiljen sam bio.

24

25

26

27

28

29

30

1 Počeli su da stižu autobusi. Izvodili su ljude po deset u grupama,
2 izvodili na livadu. Pucali smo u ljude. Ja ne znam tačno, iskren da budem, nisam
3 mogao ni da pratim, to mi je toliko bilo... ne znam. Loše mi je bilo, glava me je
4 bolela. Izvlačio sam se kol'ko sam mogao, samo da ne učestvujem u tome. 'Tjeo
5 /sic/ sam jednog čovjeka da spasim; međutim, i to nisu dali. Taj čovjek je
6 govorio da je pomagao Srbima da iz Srebrenice pređu u rep... Saveznu Republiku
7 Jugoslaviju. Imao sam barem to, činjenice da je taj pomagao. A... ni to nije
8 pomoglo, zbog toga što su rekli... navodno, Brano je rekao da ne želi nikakvog
9 svjedoka tog zločina. Ja sam ćutao.

10 Posle je došao... došla grupa iz Bratunca. Oni su - što sam rekao i
11 gospodinu Ruezu - se iživljavali. Posebno iživljavali na tim ljudima. Tukli su
12 ih šipkama i s...svašta su im govorili. Iz naše grupe nije niko tukao šipkama te
13 ljude, ali jeste Savanović Stav...Stanko i Koković Brano /fon./ su se istakli u
14 ubijanju tih ljudi. Savanović je rekao razlog, da su ti... da su Muslimani ubili
15 njegovog brata koji je imao sedamnaest godina, a za Branu ne znam.

16 Posle toga, oko 3.00 sata - ne znam tačno vrijeme, al' mislim oko 3.00
17 sata - došao je ponovo taj potpukovnik s ta... s tom dvojicom policajaca i rekao
18 je da u domu, u tom mjestu u Pilici ima - on je rekao tu cifru, zato sam i ja
19 rekao - oko 500 muslimanskih zarobljenika koji 'oće da provale iz doma i da
20 pobjegnu. Ja sam rekao da ne želim više da radim to i da nisam ničiji robot za
21 ubijanje ljudi. I ovo ću Vam reći, da mi je tada rekao da moram, ja bi' ubio tog

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 potpukovnika. Međutim, podržali su me trojica drugova, rekli su da i oni neće i
2 onda su i ostali odustali. Otišli su.

3 Međutim, ti ljudi iz Bratunca... mi nismo još bili ni otišli sa te farme,
4 čuli su se pucnjevi i eksplozije bombi u tom domu.

5 Tada je Brano Gojković rekao da je potpukovnik rekao da dođemo na
6 sastanak. A taj sastanak se održô u jednoj kafani preko puta tog doma. Nije
7 ništa posebno potpukovnik govorio... ustvari, nisam ni slušao šta je govorio, nije
8 me zanimalo. Tu, dok sam bio u tom... u toj kafani slušao sam, čuo sam tu
9 pucnjavu, te bombe, to je... svašta sam... Poslije toga, kad su ti ljudi iz Bratunca
10 dolazili u tu kafanu, potpukovnik nam je rekao da smo mi završili, da mi možemo
11 ići. Da on želi s njima razgovarati nasamo. Mi smo ustali i otišli. Ja sam,
12 ustvari, tražio - 'oću kući samo da vidim dijete.

13 To je bilo... Vratili smo se u Vlasenicu. Naveče su nas potrpali u autobus
14 i vratili u Bijeljину. Došao sam kući, toliko sam želio da vidim dijete i
15 suprugu, a kad sam došao kući nisam mogao ni da... ne znam. Ne mogu to da opišem.

16 Nisam mogao da spavam. Počeo sam poslije, tih dana, da pijem.
17 Jednostavno, počeo sam sâm sebe da mrzim. Odlazio sam od kuće, želio sam samo...
18 bilo me strah da budem u kući. Želio sam da budem među ljudima i da pijem.
19 Supruga me pitala: "Šta se dešava s tobom?" Ja sam rekao: "Ništa se ne dešava."
20 Ona je primijetila. Znala je prije kad sam se vraćao iz akcija da sam bio veseo,
21 da sam... izvodio nju i dijete u... u grad, da smo odlazili na bazen koji se nalazio
22 blizu, tu u jednom mjestu Dvorovima pored Bijeljine. Tada nisam maltene svega
23 dva sata provodio u kući.

24 Posle toga se desilo ono što sam ja znao da će se desiti. Dolas... došao
25 je Kremenović, s njim sam se sastao.

26

27

28

29

30

1 On mi je ispričao da... da je odbio zadatak koji mu je naredio Pelemiš i Salapura,
2 i da je imao sukob s njima. I da mu je Pelemiš navodno rekao: "Ja ćemo i ti
3 raščistiti neke stvari. Znaće se ko komanduje jedinicom."

4 Sutradan, 23. jula, bilo je zakazano... sastanak po pitanju naređenja koje
5 je donosila komanda i po pitanju još nekih stvari koje su se ticale nas kao... kao
6 ljudi, kao osoba, kao vojnika diverzanata.

7 Međutim, u noći 22. - kao što sam rekao - bio sam u gradu. Naravno, pio
8 sam. Tu večer nas... mene, Kremenovića i još jednog prijatelja, Savanović Stanko
9 koji se istakao u ubijanju, pucao je u nas. Ja sam dobio tri metka. Dva u
10 stomak, jedan u pluća. Od tih posljedica imô sam dvije operacije stomaka, dvije
11 operacije pluća, ustvari lijeve strane grudnog koša. A Kremenović i ovaj
12 prijatelj su pošli /?prošli/ sa lakšim ozljedama. Bio sam u bolnici mjesec i... i
13 nešto dana, ne znam, ne sjećam se tačno, u Saveznoj Republici Jugoslaviji,
14 tačnije Beograd VMA.

15 Kad sam se vratio ponovo u Bijeljину, došao sam kući. Znao sam šta... šta
16 se može desiti. Suprugi /sic/ sam govorio da ide nazad za Tuzlu svojim', ona i
17 sin, a s mene šta bude. Tako je se desilo. Uspio sam u zadnji čas suprugu i
18 dijete prebaciti kod roditelja, a ja sam krenuo na ovaj put za Hag da kažem šta
19 se desilo s tim jadnim ljudima.

20 Međutim, kad sam dao intervju novinarki IBC-a /fon./, ja sam... ja i
21 Kremenović smo uhapšeni u Jugoslaviji i tamo smo ispitivani zašto, kako, zbog
22 čega.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 I ja sam rekao i ljudima iz Državne bezbjednosti Republike Srbije šta se desilo
2 i kako se desilo. Da su me natjerali, da sam morao to da radim. Tako sam isto
3 rekao pred sudom u Novom Sadu i to sam rekao i ovdje. Nemam više ništa da kažem.

4 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospođo sutkinjo, da li i Vi imate
5 pitanja koja biste željeli postaviti?

6 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Da, hvala Vam.

7 Gospodine Erdemoviću, nakon što ste postali pripadnik 10. diverzantskog
8 odreda, da li ste bili član neke paravojne jedinice u Bosni i Hercegovini ili
9 paravojne grupe?

10 O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/

11 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Znači, to je bilo Vaše prvo
12 iskustvo vojnika u Bosni i Hercegovini?

13 O: /prevod engleskog transkripta: "Ne."/ Kad sam bio... kad sam bio u
14 Tuzli, bio sam u Armiji Bosne i Hercegovine, bio sam i u HVO-u. To su bile
15 regularne jedinice u Bosni.

16 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] A zašto ste napustili HVO?

17 O: /prevod engleskog transkripta: "Zašto sam ..."/ ... napustio HVO? Zato
18 što... kas... kad sam pomagao s... jednoj grupi s...srpskih civila od koje su pretežno
19 bili žena i djece /sic/, uhapsili su me vojnici iz HVO-a i tukli su me,
20 maltretirali su me isto kao da sam pobio čitav svijet, a pomogao sam ženi i
21 djeci. Zato.

22 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Odakle su bile te žene i deca?

23 O: Neke su bile i... ok... iz mog mjesta, iz Dragunje, al' srpske
24 nacionalnosti, i okoline Tuzle - jer su im muževi prije otišli u Republiku
25 Srpsku, pa su ih ostavili tamo, u... na teritoriji pod muslimanskom kontrolom,
26 odnosno hrvatsko-muslimanskom kontrolom.

27

28

29

30

1 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Znači, tukli su Vas zato što
2 ste pomagali Srbima?

3 O: Da.

4 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Kao pripadnik ovog
5 diverzantskog odreda, da li ste primali platu?

6 O: Da, al' ne redovnu.

7 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Da li ste potpisali neki ugovor
8 ili nešto da ste pripadnik te vojske?

9 O: Ja mislim da... ne znam tačno, ali... da su organi iz republike... Savezne
10 Republike Jugoslavije imali taj ugovor i moju člansku... ustvari, iskaznicu o
11 pripadnosti te jedinice. Ne znam da li su poslali sa onim mojim svim spisama
12 /sic/, to ne znam tačno. To mi je oduzeto u Saveznoj Republici Jugoslaviji, kad
13 sam uhapšen.

14 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Da li se sećate ko je potpisao
15 taj ugovor koji je bio između Vas i srpske vojske? Da li se sećate imena te
16 osobe koja je potpisala taj ugovor, osim Vas?

17 O: A... p... ugovor je potpisao poručnik Pelemiš, ustvari potporučnik, tada
18 je bio potporučnik, Pelemiš i general Ratko Mladić.

19 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Da li se sećate šta je pisalo u
20 tom ugovoru, vezano za Vaše obaveze?

21 O: U tom ugovoru je pisalo da se tretiram kao vojnik do 1997. godine. Ne
22 znam tačno šta je pisalo, ali se ništa nije tretiralo, kako da kažem, da... da...
23 da... da... da... da se ticalo nekog... neke...nekih... kako da objasnim... nečeg što je
24 protiv zakona, međunarodnog zakona ili bilo kojeg zakona.

25 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] U to vreme, da li ste čuli
26 nešto u vezi događaja koji su se zbili u bolnici u Vukovaru?

27 O: Ne.

28

29

30

1 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] A koji su bili zadaci ovog
2 diverzantskog odreda? Koje akcije su trebali da preduzmu?

3 O: Pa, kao što sam već rekao, izviđanje u... neprijateljske teritorije i
4 postavljanje eksplozivnih naprava u artiljeriju Armije Bosne i Hercegovine.
5 Naravno, i obaveštajni posô, to se shvata pod izviđanje.

6 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Znači, obaveštajni poslovi?

7 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

8 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Da li se sećate, dok ste bili
9 na farmi u Pilici, u koliko sati ste počeli da pucate na ljude?

10 O: Ne mogu da se sjetim tačno, ali ja mislim da je bilo negdje oko 10
11 sati, pola jedan'est. Ne znam tačno, al' mislim da je tako bilo.

12 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Ujutro?

13 O: Da.

14 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] A u koliko sati ste prestali u
15 popodnevnim satima, u koliko?

16 O: Pa, ja ću... sad ću Vam reć'. To je s...sve završeno, mislim, prestalo se
17 to u 3 sata poslijepodne. Tako mislim; sad, ne znam tačno, 3 sata. Ali mi nismo
18 učestvovali do kraja, mi iz jedin... nego su došli iz Bratunca i oni su nastavili,
19 tako sam razgovarao i sa gospodinom iz Tužilaštva. Oni su na kraju učestvovali u
20 tome. Sad, ne znam tačno u kol'ko sati je prestalo to. Ali mislim da je bilo oko
21 3 sata.

22 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Koliko ljudi je istovremeno
23 pucalo?

24 O: Istovremeno? Sad, mogu reći za... za... za... za s...svoje ljude, sa onim
25 što... kojim sam ja bio - osam ljudi je pucalo, istovremeno, nas osam što je bilo.
26 A sad, za ljude iz Bratunca ne mogu reći ništa zato što ne znam. Nisam pucao s
27 njima i ne znam.

28

29

30

1 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Koju vrstu oružja ste imali,
2 koju vrstu oružja ste koristili?

3 O: Ja lično imao sam automatsku pušku "kalašnjikov", a neki su imali i
4 pištolje, e... kalibra 7,62 milimetra.

5 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Znači, koristili ste
6 "kalašnjikov"?

7 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

8 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Da li ste u to vreme znali za
9 nekoga na koga je pucano zato što nije izvršio naređenja?

10 O: Z...znate, ja ću Vam reći jednu... ja znam da bi sigurno, da sam odbio
11 naređenje, stradao. To sam vidio po tome što je Pelemiš na...naredio jednom
12 čovjeku da zakolje ovog čovjeka. A znam... poznato mi je još neka naređenja, ako
13 neko odbije komandiru grupe zadatak, ima pravo da ga na licu mjesta likvidira.
14 Dosta sam toga vidio tih dana i sve mi je bilo jasno o čemu se radi.

15 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Otprilike, da li znate koliko
16 ljudi ste ubili?

17 O: E... nije mi poznato koliko sam ljudi ubio, nit bi' želeo da znam
18 kol'ko sam ljudi ubio. Ali ja jesam rekao gospođi Vanessi Vasić Janeković da sam
19 ubio 70 ljudi. Ja to jesam rekao. To sam izjavio i pred sudom u Novom Sadu. Ali
20 želim da Vam kažem, mene je to toliko uništilo, ubilo, da je meni bilo s... ja sam
21 jednostavno smatrao da moj život više ničemu ne vrijedi. Izgubio sam sve što sam
22 imao. Na kraju sam i...izgubio i suprugu i sina. Rastô sam se, rastali smo se.
23 Želio sam samo da se sazna istina i da neko shvati da je se to stvarno desilo,
24 kako su ti ljudi stradali. Jer niko - kao što smo čuli i danas - niko nije znao
25 za to... za mjesto Pilice, da... da se tu zločin odigrao i kakav zločin.

26

27

28

29

30

1 Možda... možda je tu stradalo i najviše ljudi. I da mi neko povjeruje da sam... da
2 sam stvarno ja morao, a nisam želeo. Zbog toga.

3 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Da li su to sve bili muškarci,
4 mlađi muškarci?

5 O: Bilo je - rekao sam gospodinu istražitelju - da je bilo i od
6 sedamn'est - ja tako barem smatram, sad, ne znam, nisam provjeravao - sedamn'est
7 do 60 godina. Samo muškarci.

8 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Hvala. Nemam daljih pitanja.

9 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Gospodine Erdemoviću, hteo bih da sada
10 hronološki pređemo ovo o čemu ste svedočili. Znači, Vi ste 3. novembra 1993.
11 otišli u Republiku Srpsku. Šta ste pre toga radili?

12 O: Bio sam... pre toga? Bio sam kod svoje kuće. Bio sam, kako sam rekao,
13 prije toga u Armiji Bosne i Hercegovine i kada se u Tuzli formirao HVO, ja sam
14 pozvan u vojnu policiju HVO-a. Bio sam vojnik.

15 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Znači, promenili ste strane nekoliko
16 puta. Šta Vas je nagnalo da iz vojske Bosne i Hercegovine odete u hrvatsku
17 vojsku, a zatim da pređete u Vojsku Republike Srpske?

18 O: Prije svega, nisam želio. Želio sam da se izvučem što više od rata. U
19 HVO sam otišô zato što sam bio pozvan u vojnu policiju. To je jedini razlog.
20 Zato što... što /?je/ vojna policija bila u pozadini i obezbjeđivala komandu i
21 kontrolne punktove.

22 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Znači, pristupili ste hrvatskoj vojnoj
23 policiji?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
2 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Vi ste Hrvat?
3 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
4 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Ali takođe ste bili u vojsci Bosne i
5 Hercegovine, a zatim u Vojsci Republike Srpske?
6 O: Da. Rekao sam pod kojim uslovima sam s... bio u vojsci. Nisam imao...
7 Prije svega, želim da objasnim. Iz Bosne nisam mogao, nije mi bilo do rata,
8 nisam mogao otići. Nisam imao pasoš, nisam imao ništa od papira, a trebalo je
9 dosta papira. Prvo, u Armiji Bosne i Hercegovine sam bio zato što su me pozvali.
10 Nikakav zločin nisam počinio, niti sam mogao sanjati da će mi se to desiti što
11 mi se desilo u Republici Srpskoj. U HVO-u isto sam bio, nikakav zločin nisam
12 počinio. Ništa nisam nikome učinio nažao. U srpsku republiku nisam otišao da bih
13 prešao u vojsku, nego sam otišao što mi je jedan čovjek, Srbin, obećao da ć... -
14 on ima tri sina u Švajcarskoj - da će me prebaciti u Švajcarsku, a ne da ostanem
15 u Republici Srpskoj. A u Vojsci Republike Srpske sam se poslije izlaska šest
16 mjeseci prijavio; 3. novembra sam 1993. izašô, a tek u aprilu mjesecu sam se
17 prijavio, i to morao da se prijavim u repu... u Vojsku Republike Srpske.
18 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Kada kažete da ste morali, je li to
19 znači da ste bili naterani da se pridružite toj jedinici ili ste morali zbog
20 novca to da učinite?
21 O: Ne zbog novca - zbog života, zbog života. Nisam imao nikakav
22 dokumenat. Nis... pazite, Hrvat, kažem, ne mora to da znači Hrvat, ali ni... ni
23 Srbin nije mogao da bude u Republici Srpskoj ako nije bio u vojsci. Nije imao
24
25
26
27
28
29
30

1 pravo na kretanje, n...nije imao ništa. Jednostavno nije imao ništa. Gdje da... gdje
2 da ja... gdje da odem? Jednostavno, mogu da me uhvate na ulici i kažu da sam
3 hrvatski špijun i da me ubiju, bez presude, bez ičeg. Zar sam ja kriv zato što
4 sam spašavao svoj život? I to ne samo svoj, nego i svoje supruge i dijeta /sic/.
5 Za... jesam kriv ja za to?

6 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Molim Vas da jasno kažete da li ste
7 imali izbor da se vratite u Hrvatsku, u svoju zemlju, ili ste bili naterani da
8 pristupite 10. diverzantskom odredu? Da li ste imali izbor da se vratite u svoju
9 zemlju?

10 O: Pa, rekao sam Vam, poštovanoj gospođi sam rekao da... da sam dobio
11 batine od Hrvata. Ne od Muslimana, nego od Hrvata, što sam pomagao Srbima. I
12 gdje da se vratim? Da se vratim da me ubiju, je li? Nisam imao nikakvog izbora.
13 Da sam imao izbora... meni nije bilo do rata, nit' sam glasao /?ni/ za jednu
14 nacionalnu stranku, nit' mi je bilo do rata. Volio sam život, volio sam svoje
15 drugove. Izgubio sam dosta drugova različitih nacionalnosti, a sve to ja nisam
16 želio. Sve zbog one mafije koja je nas dovela tamo u rat, sve ljude obične. I
17 zato danas ovde svjedočim i za to živim.

18 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Kada ste odlučili da pristupite 10.
19 diverzantskom odredu, da li ste tada znali kakve su akcije tog diverzantskog
20 odreda? Da li je bilo poznato koje misije treba da izvršava taj odred?

21 O: Da. Sto posto sam znao šta... št... koje su misije, i baš zbog toga sam
22 odlučio da ostanem u toj jedinici. Zato što se nije ticalo ljudskih žrtava, nego

23
24
25
26
27
28
29
30

1 se ticalo artiljerije, običnog gvožđa. E, zbog toga sam ostao u toj jedinici.

2 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Spomenuli ste da ste na početku odbili
3 da učestvujete u akcijama, i to pod nadležnošću Pelemiša, za koga pretpostavljam
4 da je bio Vaš pretpostavljeni. Vi ste rekli da Vam je zatim skinut čin, oduzet
5 čin. Da li je to tačno?

6 O: Prije svega, Pelemiš je došao u oktobru, a ja sam bio od aprila
7 mjeseca 1994. u jedinici do... a Pelemiš je došao u oktobru 1994. Taj prvi
8 komandant što je nam je bio, s njim sam se slagao. Shvatio me, vidio s... vidio je
9 da sam pošten čovjek. Da sam jedini od sviju vojnika bio oženjen - najmlađi, a
10 oženjen - i da uskoro treba da dobijem dijete. Bio sam pošten, prije svega nisam
11 bio nacionalista, nisam nikoga mrzio. Ni Muslimane, ni Hrvate, ni Srbe, poštene
12 ljude. Al', oni koji su nepošteni - njih ne mogu da volim. Naravno, neću da ih
13 ubijem, al' ću da kažem sve protiv njih. I Pelemiš kad je došao, počela su ta
14 događanja. Sad Vam kažem, počela su neka naređenja koja se meni nisu sviđala.
15 Ticala su se ljudskih žrtava, eto, to je to. Zbog toga sam imao problema sa
16 Pelemišom, i ne samo ja, nego i ostali koji su se slagali sa mnom. Imao je i
17 Kremenović, koji je bio njegov zamjenik, i on je isto imao problema.

18 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Znači, Vi ste mogli da odbijete
19 naređenja Pelemiša? A također ste spomenuli da ste nakon egzekucija u Pilici
20 također odbili da nastavite sa ubijanjem onih 500 ljudi koji su bili u domu; je
21 li to tačno?

22 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/ Samo želim da Vam objasnim moje
23 odbijanje prijašnjih naređenja. Ja sam Pelemišova naređenja odbijao tada kad sam
24 ja komandir bio i kad sam ja podnošio /sic/ izvještaje, a ne kad je neko

25

26

27

28

29

30

1 drugi bio komandir. Jer ja - kad je neko dugi komandir - nisam smjeo /sic/ da
2 odbijem naređenje jel /?jer/ znam da će - ako on pristane na to, ako ja budem
3 pravio probleme - da će me ubit' na licu mjesta. A kad sam ja komandir, ja
4 odlučujem o svemu i ja se dogovaram sa tim ostalim ljudima koji su vojnici. Pod
5 tim ustolila /?uslovima/ sam ja od...odbijao naređenja Pelemišu, ustvari odbio
6 naređenje Pelemišu. A ovo drugo što ste rekli da sam... da sam odbio da idem u taj
7 dom - /?to je/ tačno. Bilo mi je svega dosta. Ne znam, ne mogu opisati kako sam
8 se tada osjećao i stvarno mi je bilo dosta svega i odbio sam, jednostavno. Rekao
9 sam maloprije, da je taj potpukovnik rekao da moram, ja bi' ga ubio na licu
10 mjesta, njega, a onda s mene nek' bude šta 'oće. Rekao sam: "Zar... zar nije dosta
11 krvi? Zar nije dosta mrtvih?" E, to sam rekao.

12 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Moje pitanje glasi: Vi ste dva puta
13 odbili da izvršite naređenja i posljedica toga je bila jedino što Vam je čin
14 oduzet. Međutim, ništa drugo Vam nisu učinili. Zašto takođe niste odbili da
15 učestvujete u egzekucijama na farmi u Pilici? Da li je bilo više opasnosti
16 vezano da to da ste, recimo, to odbili?

17 O: Poštovani Sude, ja ću se sad malo izviniti, pogotovu pripadnicama
18 ženskog pola, i pokazaću Vam šta sam ja dobio što sam odbio to naređenje u
19 Pilici, zamalo nisam bio mrtav. Molim Vas da Vam pokažem.

20 [svjedok je podigao košulju]

21 Izvol'te, pogledajte. To je to.

22 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Da li se na Vas pucalo u kafani? Kao što
23 ste spomenuli, kada ste otišli u kafanu i kada su tamo bili drugi ljudi s Vama,
24 tada se na Vas pucalo, zar ne?

25 O: Ne me...mene samo, nego na one ljude koji su se izričito bunili protiv
26 Pelemiša, na te ljude. Ne samo na mene i ne zbog kafane i zbog pića, nego zna se
27 zbog čega.

28
29
30

1 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Koliko ljudi je bilo odabrano da vrši
2 egzekucije na farmi u Pilici?

3 O: Osam ljudi.

4 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Da li su Vas tada izabrali iz nekog
5 posebnog razloga? Zašto su Vas odabrali u tu grupu od osam ljudi?

6 O: Ne znam. To zna Pelemiš.

7 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Hvala Vam.

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Erdemoviću, kao prvo, htio
9 bih nešto napomenuti. Ja shvaćam da je ovo vrlo mučno za Vas, ali isto tako
10 morate biti svjesni da se nalazite pred Sudom koji mora donijeti presudu o
11 čovjeku koji je učestvovao u ubojstvima više desetaka ljudi. Mi smo svi
12 odgovorni i jasno nam je da ste Vi u teškoj situaciji. Međutim, niti zato što
13 ste izjavili da se osjećate krivim, niti zato što ste izvršilac djela u jednoj
14 velikoj tragediji, to nije razlog da možemo tek tako ostaviti po strani te
15 desetine i stotine mrtvih o čijoj smrti Vi svjedočite. Na ovo sam Vas htio
16 podsjetiti ovdje na Sudu i mi ne možemo - samo zato što ste Vi priznali zločine
17 - mi ne možemo ostaviti neke stvari nejasnima u jednom predmetu koji će Vama
18 vrlo dugo ležati na savjesti, ali isto tako i na našoj. To sam htio napomenuti,
19 sada u početku. Neću Vam postavljati /?puno/ više pitanja, ali htio bih Vas
20 upitati da li između 13. i 16 jula, kada ste bili u Srebrenici, da li ste preko
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 lokalnog radija, preko vojnog radija, preko radija Generalštaba, saznali o tome
2 što se dogodilo? Kada smo imali raspravu prema pravilu 61 protiv Karadžića i
3 Mladića, Vi ste sami, gospodine Erdemoviću, priznali određeni dio činjenica.
4 Možda ste i vidjeli generala Mladića. Dakle, još Vas jednom pitam: da li ste Vi
5 točno znali, bili upoznati s onim što se događa? Vi, vaši kolege, drugi članovi
6 diverzantskog odreda? Da li su Vam rekli: "Mi ubijamo Muslimane. Mi masakriramo
7 Muslimane."? Da li ste Vi to znali? Molim Vas da budete vrlo precizni u Vašem
8 odgovoru.

9 O: /prevod engleskog transkripta: "Tako mi je rečeno."/

10 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li ste znali u bilo kojem trenutku
11 između 13. i 16. jula što se događa? Rekli ste nam da nije više bilo skoro
12 nikoga u Srebrenici, ali bio je tamo Vaš odred, Vaše kolege, druge grupe. Da li
13 Vam je itko ikada rekao u tom trenutku: "Mi upravo sada ubijamo Muslimane. Mi
14 sada istrebljavamo Muslimane."? Da li ste to znali? Ovo je vrlo precizno
15 pitanje, gospodine Erdemoviću.

16 O: Da. Pokušaću da Vam odgovorim na to pitanje kol'ko mogu, naravno. A...
17 prije svega, nisam znao k... Rekao sam, bilo mi je čudo kad smo ušli u Srebrenicu,
18 a nisam vidio više od 100 ljudi. Međutim, mnoge stvari sam vidjeo /sic/ ovdje,
19 preko BBC-ja, gdje su ljudi bili u... UN kampu u Potočarima, a ja to nisam vidio i
20 ne znam ni gdje se nalazi, ti Potočari, ako hoćete zapravo da kažem. Nisam znao
21 šta se dešava. Naravno da nisam znao ko ć... zašto bi... ne vidim razlog zašto bi
22 neko od komande rekao meni: "Mi ubijamo Muslimane."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Ali niste li sami sebi postavili
2 određena pitanja? Podsjećam Vas da je Srebrenica zaštićena zona, to ste znali,
3 to je bila zaštićena zona. A odjednom, Vi ste došli tamo i nema gotovo nikoga.
4 Da li ste si Vi sami postavili pitanje "Što se događa?"

5 O: /prevod engleskog transkripta: "Da, naravno da..."/ ...sam sâm sebi
6 postavio: "Šta je ovo?", naravno. Prvo s... rekao sam, kad smo krenuli, rekli su
7 da ima ljudi, da ima civila, da ima naoružanih ekstremista, a nije bilo ničega.
8 Naravno da sam postavio seb' pitanje: "Šta se dešava?", naravno, "Šta je ovo?"
9 Pitô sam sâm sebe: "Šta je ovo?"

10 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] I na putu prema farmi, što ste
11 primijetili uzduž ceste?

12 O: Uzduž ceste? Pa, bili /?bile/ su raspoređene - od... od... od Vlasenice,
13 pa negdje blizu Zvornika - bili su raspoređeni vojnici koji su čuvali put i čule
14 /?čuli/ su se pucnjevi po okolnim šumama. Eto, to sam primijetio.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Kada ste ubili osobe koje su sišle s
16 kamiona /prevod engleskog transkripta: "autobusa"/ - moramo ipak stvari nazvati
17 pravim imenom, Vi ste ubili ljude koji su izašli iz tog kamiona /prevod
18 engleskog transkripta: "autobusa"/, mi ćemo utvrditi pod kojim okolnostima, ali
19 to je činjenica - kako se izgledale te osobe? Da li su im ruke bile zavezane na
20 leđima? Da li su imale civilnu odjeću ili vojnu odjeću. Da li ste prisustvovali
21 njihovom ukapanju? Da li ste imali osjećaj da su neki od njih preživjeli? Da li
22 su Vas gledali?

23 O: Sad, ne znam, opet kažem, kol'ko ću bi...bit' precizan. Paz'te, ja sam
24 se prvo tada nalazio u psihičkom lošem stanju. Ne znam, meni je to bilo ružno,
25 teško, al' nisam imao izbora. Nisam imao izbora. Sad, da l' su tu ljudi gledali

26

27

28

29

30

1 u mene... ja nisam provjeravao da l' su oni mrtvi, nije -

2 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li su imali ruke zavezane na leđima?

3 O: Sećam se samo, u prvom autobusu - to sam rekao i istragi /sic/ - neki
4 su imali zavezane ruke i poveze preko očiju. Sjećam se samo prvog autobusa.

5 Gospodin Ruez mi je postavio pitanje: "Da li je bilo još i u drugom?", ja sam
6 rekao da ne znam. I ne mogu da odgovorim na to. Jer, stvarno, bio sam u takvom
7 psihičkom stanju... ne mogu da objasnim. To se ne može objasniti'.

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li ste Tužilaštvu dali detalje o
9 osobi koja Vam je obećala da će Vas prevesti u Švicarsku?

10 O: Nisam dao detalje, nisu me pitali. Da su me pitali... ja ću dati
11 detalje sve. Sve što... što treba da... ja ću da... da objasnim i da dam detalje i
12 imena, i ime i prezime, i može da se provjeri da se ti sinovi od tog čovjeka
13 nalaze u Švicarskoj. Nema razloga da lažem. Prije svega, ne želim da lažem, zbog
14 onih ljudi koji su mrtvi.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Prije nego što završim, htio bih... Da.
16 Moj kolega mi kaže da on ima još jedno pitanje, ali neka pričeka časak. Htio bih
17 se obratiti Tužiocu. Da li ste u Tužilaštvu poduzeli nešto kako biste provjerili
18 ono što je gospodin Erdemović rekao o toj namjeri da pređe u Švicarsku?

19 G. OSTBERG: [simultani prevod] Čitajući njegovu izjavu saznali smo o
20 tome, ali nismo to dalje istraživali.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li ste isto bili upoznati sa onim
2 što je bilo učinjeno da pređe u Hrvatsku? To je vrlo važno, jer je gospodin
3 Erdemović rekao da veliki dio njegovog ponašanja u Srebrenici je ovisio o tom
4 obećanju koje nije bilo ispunjeno, da će otići u Švicarsku. A isto tako je rekao
5 da je u Hrvatskoj učinio određen broj djela koje su mu onemogućavala da se vrati
6 u Hrvatsku. Ako želite, možemo možda pozvati ponovo gospodina Rueza? Ali da li
7 je gospodin Ruez pokušao vidjeti da li u tome što je govorio gospodin Erdemović
8 ima istine?

9 G. OSTBERG: [simultani prevod] Da. Kada se gospodin Ruez vrati,
10 predlažem da ga upitamo ovo pitanje. Meni nije poznato to.

11 SVJEDOK: I...izvinjavam se, po...poštovani Sudijo. Ja nisam bio... ja nisam iz
12 Hrvatske, ja sam iz Bosne iz Hercegovine rodom i tamo sam stanovô. Bio sam
13 državljanin Bosne i Hercegovine, a ne Hrvatske, Republike Hrvatske. Iz Tuzle.

14 SUDIJA JORDA: /nedostaje audio zapis/ /prevod engleskog transkripta:
15 "Da. Oprostite, možda ja nisam bio dovoljno jasan. Mislio sam na temelju onoga
16 što ste rekli u odgovoru na pitanje sudije Riada da se niste mogli vratiti..."/
17 [simultani prevod] u Hrvatsku. Molim Vas da nam to objasnite. Zapravo, nisam Vas
18 vrlo dobro shvatio.

19 O: Ne u Hrvatsku. On je mene pitao da li sam se mogao vratiti ponovo
20 svojoj kući - tako sam ja shvatio - tamo u Tuzlu, odakle sam rodom.

21 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Gospodine Erdemoviću, iz Vašeg odgovora
22 koji ste dali sutkinji Odio Benito, shvatio sam da su većina žrtava bili
23 Muslimani; da li je to tačno? Sve žrtve su bile Muslimani; da li je to tačno?

24
25
26
27
28
29
30

1 O: A... j...ja ne znam tačno, nisam provjeravô, al', kažem, rečeno je da su
2 ljudi iz Srebrenice. To je sve.

3 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Rekli ste da ste pokušali spasiti neke.
4 Da li ste u tome uspjeli?

5 O: Rekao sam, pokušao sam spasiti jednog čovjeka. Nisam uspio jel /sic/
6 je Brano Gojković rekao da neće nijednog svjedoka tog zločina, komandir grupe.
7 Vjerovatno je to naređenje dobio od tog potpukovnika. Ja ne znam tačno, ali,
8 pretpostavljam.

9 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Prema tome, niste spasili ničiji život?

10 O: Ne. Brano Gojković /?je/ bio komandir grupe, on je odlučivao o svemu
11 ostalom. Ja sam bio samo obični vojnik koji je izvršivao /sic/ naređenja.

12 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Ali Vi ste pokušali spasiti neke živote?

13 O: Pokušao sam. Pokušao sam, mislio sam da ću uspjeti, kao što sam uspio
14 spasiti čovjeka koji ovdje treba da svjedoči u moju odbranu, ali nisam uspio.

15 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Rekli ste da ste pokušali spasiti život
16 osobe koja će ovdje svjedočiti. Znači, njega ste spasili.

17 O: Da. To je bilo... ali ne... on nije bio u Srebrenici, to se desilo na
18 planini Majeveci, blizu Tuzle. To nije bilo tada kad je Srebrenica, nego je bilo
19 negdje, ja mislim, u avgustu mjesecu 1994. godine, godinu dana prije... prije
20 Srebrenice, gotovo godinu dana.

21 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Hvala Vam.

22 SVJEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Nema na čemu."/

23 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Prije nego što završimo s ovim
24 saslušanjem gospodina Erdemovića u svojstvu svjedoka, podsjećam Vas da smo
25 pozvali ovog svjedoka u ime Suda. Znači, imamo optuženika koji je svjedočio kao
26
27
28
29
30

1 svjedok. Obraćam se Tužilaštvu i Obrani. Ovo je svjedok Suda i, prema tome,
2 trebali bismo saslušanje ovde i završiti. Međutim, ako tužilac želi postaviti
3 neka pitanja, ima na to pravo, ali u tom slučaju i Obrana može postaviti
4 pitanja. Ako želite da ponovno uvedemo gospodina Rueza, naravno da će i tada
5 Obrana imati pravo postaviti pitanja. Ako Obrana postavi ta pitanja, opet će
6 riječ pripasti Tužilaštvu. Gospodine tužioče, izvolite.

7 G. OSTBERG: [simultani prevod] Prema mišljenju Tužilaštva, sva važna
8 pitanja je postavio Sud. Prema tome, odlučujemo da ne postavljamo nikakva
9 pitanja gospodinu Erdemoviću.

10 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Babiću, da li Vi imate
11 pitanja koja biste htjeli postaviti gospodinu Erdemoviću?

12 G. BABIĆ: A... časni Sude, u odnosu na izvršenje dela, št... na čemu ste Vi
13 posebno insistirali, na činjenicama koje su vezane za samu radnju dela - ja
14 nemam pitanja. Sud je sve ono što je trebalo da se čuje pitao.

15 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Ipak, bio sam postavio jedno pitanje, a
16 to je pitanje provjere, odnosno da li se pokušalo provjeriti dva navoda
17 gospodina Erdemovića, a to je pokušaj njegovog prelaska u Švicarsku i isto tako
18 njegove neke akcije protiv Hrvata. Da li možda želite da se o tome raspitamo kod
19 gospodina Rueza, ili danas ili sutra, ili da nam možda date jedno pismeno
20 obrazloženje koje biste mogli predati sekretaru Suda?

21 G. OSTBERG: [simultani prevod] Da. Nastojaćemo to učiniti.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dobro. U tom slučaju, napravićemo pauzu
2 i nastavićemo u 16 sati.

3 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

4 [Optuženi se povlači]

5 ... Početak pauze u 15.45h

6 ... Sjednica nastavljena u 16.00h

7 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molimo da svi ustanete.

8 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Nastavljamo sa raspravom, molimo Vas da
9 uvedete optuženika.

10 [Optuženi je ušao u sudnicu]

11 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine tužioče, Sudsko vijeće bi
12 htjelo da sada prijedemo na izlaganje. Zatim ćemo dati riječ Obrani. A izlaganje
13 koje bi ukazalo na suradnju optuženika, informacije koje Vam je dao. Isto tako
14 bismo htjeli čuti sve ono što se odnosi na otežavajuće okolnosti. Ako želite tom
15 prilikom saslušati nekog svjedoka, molimo Vas da to kažete Sudu. Sutra bismo
16 mogli saslušati Obranu i njeno izlaganje, kao i svjedoka. Dakle, čut ćemo od
17 Obrane sve ono što bi moglo ići u prilog olakšavajućih okolnosti za Dražena
18 Erdemovića. Jer on, iako izjavljuje da je kriv, isto tako njegova Obrana smatra
19 da se moraju uzeti u obzir olakšavajuće okolnosti.

20 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala Vam, časni Sude. Ponovo bih pozvao
21 gospodina Jean Rene Rueza i obaveštavam Sud da ga pozivam iz dva razloga. Prvo,
22 da odgovori na pitanja Suda vezano za svedočenje gospodina Erdemovića, i to
23 konkretno da li je on obavestio Tužilaštvo o svojim pokušajima da dođe do
24 Švajcarske, kao i o tome da li je obavestio Tužilaštvo o tome kako je pokušao da
25 spasi neke ljude dok je bio pripadnik HVO-a. Nakon toga bih prešao na značajnu

26

27

28

29

30

1 saradnju gospodina Erdemovića sa Tužilaštvom.

2 [Svjedok je ušao u sudnicu]

3 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala. Gospodine Jean Rene Ruez, ne
4 morate ponovno pročitati zakletvu jer ste Vi i dalje pod zakletvom, toga ste
5 svjesni.

6 SVJEDOK: [simultani prevod] Da.

7 Dalje dodatno ispituje g. Harmon:

8 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

9 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

10 P: Gospodine Ruez, tokom Vaše istrage o događajima vezano za Srebrenicu,
11 kada ste prvi put došli u kontakt sa optuženim u ovom predmetu, gospodinom
12 Erdemovićem?

13 O: Prvi kontakt koji sam imao sa optuženim je bio 24. aprila ove godine,
14 neposredno nakon njegovog hapšenja.

15 P: A tom prilikom, da li Vam je on dao izjavu u vezi onoga što mu je
16 bilo poznato i o čemu je danas svedočio, i u prethodnoj prilici?

17 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

18 P: Sada bih hteo da se usredsredimo na dve stvari vezano za izjavu koju
19 je Vama dao aprila meseca. Prvo, da li Vas je ikada obavestio da je pokušavao da
20 stigne do Švajcarske, ali da nije uspeo?

21 O: Da, to je tačno.

22 P: A tom prilikom, da li Vas je on takođe obavestio o tome da je bio
23 pripadnik HVO-a i da je pokušao da pomaže ljudima da pređu preko linija fronta,
24 ali da je bio uhapšen i da je bio pretučen upravo zbog toga?

25 O: Da. To je rekao i rekao je da je pomogao određenom broju ljudi da
26 prijeđu na teritorij Republike Srpske. Rekao je da su ga uhapsile muslimanske

27

28

29

30

1 vlasti i da su ga maltretirali članovi HVO-a.

2 P: Možete li Pretresnom veću objasniti okolnosti pod kojima je gospodin
3 Erdemović stigao u Hag?

4 O: S obzirom na njegovo ponašanje prilikom smaknuća u Pilici, gospodin
5 Erdemović je rekao da se boji odmazde protiv svoje ličnosti, i to uglavnom zbog
6 toga što nije želio sudjelovati u tim smaknućima i što je protiv svoje volje u
7 tome sudjelovao. Rekao je, isto tako, da je imao jedan sukob sa vođom
8 streljačkog voda, i to je bilo u vezi upotrebe mitraljeza kada su ljudi
9 nepotrebno ranjavani.

10 Zatim, druga stvar koju je spomenuo je da mu je vođa grupe rekao da ne
11 dolazi u obzir da se ostavljaju ljudi da prežive, oni koji su bili svjedoci. U
12 noći 22. na 23. jul, dok je bio u Bijeljini, jedan od članova streljačkog voda
13 je pucao četiri puta na gospodina Erdemovića i teško ga je ranio, tako da su se
14 ostvarile njegove strepnje. Zahvaljujući jednom kolegi, bio je evakuiran u
15 bolnicu gdje mu je pružena pomoć, ali kasnije je čuo da su ljudi iz njegovog
16 odreda bili vrlo nezadovoljni kada su čuli da te večeri nije bio ubijen.

17 Isto tako, gospodin Erdemović je poduzeo korake kod komandanta svog
18 odreda kako bi dobio određenu pomoć. Međutim, ta mu je pomoć bila uskraćena;
19 htio je kupiti određene lijekove.

20 Isto tako, iskoristio je priliku da pređe u SRJ zajedno sa svojom ženom
21 i djetom, tako da je otišao iz Bijeljine, odnosno

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 smjestio ih je na sigurno mjesto u Tuzlu.

2 Isto tako, poduzeo je korake kako bi odmah stupio u kontakt sa
3 Međunarodnim sudom u Hagu. Tada Sud nije imao ured u Beogradu i učinio je taj
4 kontakt preko jednog od svojih kolega, koji je stupio onda u kontakt sa
5 novinarima koji su se nalazili u Beogradu. Prema slijedu događaja, izgleda da su
6 te novinare pratile obavještajne službe i na taj način je zapravo on privukao
7 pažnju na sebe. Njegovo praćenje je bilo pojačano i konačno je došlo do hapšenja
8 u trenutku tog njegovog privođenja, kada su obavještajne službe saznale da je on
9 pokušao kontaktirati Međunarodni sud /kako je prevedeno/. Informacija koja se
10 odnosi na izjavu koju je gospodin Erdemović namjeravao dati Međunarodnom sudu,
11 ona je bila objavljena nekoliko dana prije njegovog hapšenja i o tome je bio
12 obaviješten Međunarodni sud. Ta je informacija omogućila Tužilaštvu da odmah
13 reagira i da dobije premještaj gospodina Erdemovića u Hag. I naši sljedeći
14 kontakti su bili u zatvoru u Scheveningenu i razgovarali smo tri puta.

15 P: Gospodine Ruez, da li je gospodin Erdemović pružio značajnu pomoć
16 Tužilaštvu vezano za njihovu istragu o Srebrenici?

17 O: Da. Gospodin Erdemović je govorio o određenom broju događaja. Govorio
18 je o četiri događaja s kojima mi nismo bili upoznati tada kada nam ih je on
19 otkrio. Ta prva dva događaja su već bila predočena za vrijeme mog prijašnjeg
20 svjedočanstva, a odnose se na događaje na farmi Branjevo, kao i u domu u Pilici.
21 Ali osim tih događaja, on je isto tako opisao one događaje iz Srebrenice 11.
22 jula, kada je on bio u tom mjestu. U tom trenutku, stanovništvo koje se nalazilo
23 u Srebrenici nije pružalo nikakav otpor.

24

25

26

27

28

29

30

1 Međutim, pretpostavljeni njegovog odreda je ipak dao naređenje da se pogubi
2 jedan muslimanski zarobljenik. Njemu je prerezan vrat, i to po naređenje
3 komandanta njegovog odreda.

4 Drugi događaj koji nam je ispričao gospodin Erdemović je sljedeći: nakon
5 što se vratio iz Bijeljine - to je bilo 13. jula; on se vratio dvanaestog, a
6 ovaj je događaj se zbio 13.07. - isti taj oficir koji je bio komandant odreda,
7 on je dao naređenje dvojici vojnika, i to u prisustvu svih ostalih vojnika tog
8 odreda, da zakolju jednog zarobljenika kojeg je taj odred koristio i u
9 izviđačkim misijama. Bio je uhapšen prije tri mjeseca i bili su ga
10 upotrebljavali za razne izviđačke misije. On nije bio očevidac tog smaknuća, ali
11 su mu njegovi kolege rekli da je ta osoba zaklana u šumi blizu Vlasenice.

12 P: Gospodine Ruez, Vi ste nabrojali četiri događaja o kojima Vas je
13 obavestio gospodin Erdemović vezano za ono što se desilo u i oko Srebrenice; da
14 li je to tačno?

15 O: Da.

16 P: Da li je Tužilaštvo znalo za bilo koji od tih događaja pre nego što
17 ih je o tome obavestio gospodin Erdemović?

18 O: Ne. Nismo bili upoznati sa niti jednim od tih događaja prije nego što
19 nas je o njima obavijestio gospodin Erdemović.

20 P: Da li Vam je gospodin Erdemović takođe dao identifikacione podatke o
21 zločincima koji su učestvovali u ta četiri događaja?

22 O: Svaki puta kada je on znao identitet počinitelja, gospodin Erdemović nam je i
23 rekao imena i prezimena tih ljudi. Odgovorni oficir odreda koji je naredio
24 ubojstva u Vlasenici i Srebrenici, to je Pelemiš, potpukovnik koji je bio na

25

26

27

28

29

30

1 čelu 10. diverzantskog odreda. Članovi streljačkog voda koji su učestvovali u
2 masakru 16. jula na farmi Pilica su također bili identificirani od strane
3 gospodina Erdemovića. Šef streljačkog voda je bio Brano Gojković; drugi članovi
4 su bili: Aleksandar Cvetković, Marko Boškić, Zoran Goranja, Stanko Savanović,
5 Vlastimir Golijan, Franc Kos i Dražen Erdemović. Sam 10. diverzantski odred je
6 bio pod komandom Salapure.

7 P: Gospodine Ruez, pre nego što ste dobili imena tih počinitelaca, da li
8 ste Vi ili Tužilaštvo znali za identitet tih pojedinaca?

9 O: Ne. Ne, nije nam bilo poznato ime niti jednog od tih ljudi. Što se
10 tiče događaja na farmi u Pilici, Dražen Erdemović je također govorio o vrlo
11 aktivnoj ulozi grupe ljudi koji su spadali pod Bratunačku brigadu. Dok je bio u
12 zatvoru i gledao televiziju, imao je priliku vidjeti jednu reportažu koju je
13 napravila britanska televizija *BBC* o događajima u Srebrenici. I gledajući tu
14 reportažu, prepoznao je ljude koji su učestvovali u smaknućima. Kasnije smo mu
15 pokazali te video snimke i on nam je otkrio identitet jedne od osoba koja se
16 pojavljuje na filmu, a to je Brano Gojković. Fotografiju Gojkovića poznajemo.
17 Isto tako je prepoznao jednog člana Bratunačke brigade koji je bio među
18 najaktivnijim, najistaknutijim, ako možemo tako reći, u događajima. Njegovo ime
19 ne poznajemo, ali imamo njegovu sliku, i to zahvaljujući intervenciji gospodina
20 Erdemovića. Isto tako, opće informacije koje nam je dao o strukturi svojeg
21 odreda i o načinu na koji je djelovao taj odred su umnogome doprinijele

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da bolje upoznamo liniju komande, odnosno saznali smo na koji je način taj odred
2 bio povezan sa Glavnim štabom u Han Pijesku i na koji je način bio pod direktnim
3 naredbama generala Mladića.

4 P: Možete li nam ukratko rezimirati vrednost saradnje gospodina
5 Erdemovića sa Tužilaštvom i vezano za istrage Tužilaštva?

6 O: Informacije koje nam je pružio gospodin Erdemović su bile od izuzetne
7 važnosti. Više nemam pred sobom dokazni predmet broj 1, a to je mapa koja
8 predstavlja sve akcije koje su prethodile padu Srebrenice, barem ono što mi
9 znamo u istrazi. A glavne lokacije o kojima govori Dražen Erdemović se nalaze na
10 sjeveru te mape. Isto tako, broj žrtava na farmi u Branjevu i broj žrtava iz
11 Pilice, to su neke od najvažnijih činjenica koje smo uspjeli ustanoviti u toku
12 ove istrage. I kao što sam već rekao, višestrukost /sic/ tih lokacija i
13 udaljenost između tih lokacija bile su nam važne da odredimo logistiku, način
14 komuniciranja, organizaciju i druge elemente koji su važni da se odredi stupanj
15 odgovornosti počinitelja na višem planu ovih operacija.

16 P: Gospodine Ruez, kao posledica vaših kontakata sa gospodinom
17 Erdemovićem, da li ste mogli da zaključite da li oseća grižnju savesti zbog
18 zločina koje je počinio 16. jula 1995. godine?

19 O: Pojam kajanja ili grižnje savjesti je vrlo teško okarakterizirati.
20 Jedna stvar je sigurna - a to je da u susretima koje sam imao sa gospodinom
21 Erdemovićem on je zaista izrazio svoju duboku žalost i kajanje što je učestvovao

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 u tim događajima. Gospodin Erdemović je se uvijek izražavao sa puno poteškoća o
2 tim događajima, o načinu na koji se sve odvijalo. Bilo je vrlo mučno i teško za
3 njega sjećati se svih tih događaja, i svakom prilikom kada bismo razgovarali,
4 svaki puta je rekao kako mu je izuzetno žao i kako se kaje što je učestvovao u
5 tim događajima.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, nemam više pitanja za
7 gospodina Rueza. Međutim, hteo bih priložiti dokazne materijale 1 do 15, i to iz
8 dosjea koje je prethodno dostavljen. Dokazni predmeti 14 i 15 su transkripti
9 svedočenja gospodina Erdemovića jula ove godine, vezano za optužnice protiv
10 Mladića i Karadžića. Nemam više pitanja.

11 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine sekretaru, Vi ćete unijeti u
12 naš dosje ove dokazne predmete. Obraćam se sada mojoj kolegici, sutkinji Odio
13 Benito za dodatna pitanja.

14 Dalje dodatno ispituje Sudsko vijeće:

15 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Vrlo kratka ću biti. Gospodine
16 Ruez, gospodin Erdemović je rekao da je pomogao brojne ljude da pređu na
17 teritoriju Republike Srpske. Da li ste Vi identifikovali bilo koju osobu kojoj
18 je gospodin Erdemović pomogao?

19 O: Ne. Nismo vodili istragu o svim elementima priče gospodina
20 Erdemovića. Naša istraga se usredotočila uglavnom na činjenice vezane za pad
21 Srebrenice, onoga što se dogodilo nakon pada Srebrenice. Međutim, nismo se bili
22 usredotočili na ove elemente.

23 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Znači, niste dobili nikakve
24 dokaze vezano za te aktivnosti gospodina Erdemovića?

25 O: Ne.

26 SUTKINJA ODIO BENITO: [simultani prevod] Hvala. Nemam daljih pitanja.

27 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Gospodine Ruez, nadovezujem se na ovo
28
29
30

1 pitanje gospođe Odio Benito. Pretpostavljam da ono što je rekao gospodin
2 Erdemović odnosi se na njegovo pomaganje određenim osobama da pređu na teritorij
3 Republike Srpske. Da li je on pomogao ljudima da isto tako pređu na bosansku
4 stranu?

5 O: Ne. Nije mi nikada o tome govorio.

6 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Da li je rekao kojim ljudima je pomagao
7 da pređu na teritorij Republike Srpske? Da li je pomagao Srbima, Hrvatima,
8 Muslimanima?

9 O: Ne, ne. Nije mi dao nikakve podatke o tome. Dao mi je samo neke opće
10 informacije i nikada nismo dublje razgovarali o tim aspektima njegovog
11 djelovanja.

12 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Isto tako, Vi ste rekli, gospodine Ruez,
13 da je gospodin Erdemović bio uhapšen u trenutku kada je želio stupiti u kontakt
14 sa Međunarodnim sudom i dati informacije Sudu?

15 O: Da, to je tačno.

16 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Kakvi su bili izvori Vaših informacija?
17 Da li je štampa tamo prikupila neke informacije od njega, od gospodina
18 Erdemovića, koje su trebale biti prenesene?

19 O: Ne, ne. Te informacije smo dobili od jedne novinarke koja je bila u
20 kontaktu sa Draženom Erdemovićem tog trenutka.

21 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Znači, on je njoj dao te podatke, te
22 informacije?

23 O: Da. I na osnovu tih informacija prije premještanja Dražena Erdemovića
24 u Hag, istraga o tim činjenicama je već započeta. Na primjer, isto tako smo već

25

26

27

28

29

30

1 lokalizirali farmu u Pilici. Počeli smo i prve istrage i vezi farme na Pilici.
2 To je, znači, bilo prije nego što je Dražen Erdemović došao u Hag.

3 P: Da li je zbog toga bio uhapšen?

4 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Razlog hapšenja je vjerojatno bila vrsta
5 informacije, težina informacije koju je on želio prenijetu Sudu, a s tim su
6 informacijama bile upoznate sudske vlasti Savezne Republike Jugoslavije. Na
7 osnovu tih informacija su odlučile da ga uhapsu.

8 SUDIJA RIAD: [simultani prevod] Hvala Vam.

9 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Ruez, vraćam se na ono o čemu
10 smo govorili u početku, a to je želja gospodina Erdemovića da pređe u Švicarsku.
11 Da li znamo ko mu je trebao pomoći u tome?

12 O: Ne. Gospodin Erdemović mi je po tom pitanju rekao da među osobama
13 kojima je pomogao da pređu na teritorij Republike Srpske, jedna od tih osoba mu
14 je obećala da će mu pomoći, njemu i njegovoj supruzi, da prijeđu u Švicarsku ako
15 mu on pomogne da prijeđe na teritorij Republike Srpske. Međutim, kada su došli
16 na teritorij Republike Srpske, ta osoba nije ispunila svoje obećanje i zbog toga
17 je Dražen Erdemović morao pronaći neki izvor zarade i zbog toga je se i
18 angažirao u vojsci. To je bio jedini način, zapravo, preživljavanja za njega.

19 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Ali o tim ljudima koje je on spasio,
20 kojima je pomagao, Vi nemate nikakvih dodatnih informacija?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne. Tu se mi oslanjamo samo na njegove izjave.

2 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dakle, složićete se sa mnom da
3 olakšavajuće okolnosti o kojima će vjerojatno govoriti gospodin Babić, da se one
4 zasnivaju na izjavama gospodina Erdemovića?

5 O: Pa, što se tiče svih olakšavajućih okolnosti - ja to zaista ne znam.
6 Ali što se tiče same istrage, izjavâ koje je dao Sudu i suradnje sa Sudom, mi
7 možemo reći da je rezultat istrage takav da možemo tvrditi da nije ništa
8 izmislio. Što se tiče njegove lične situacije, ona nije bila predmet naših
9 istraga i mi se sada možemo oslanjati jedino na njegove izjave.

10 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Međutim, njegova lična situacija je
11 ipak jedan od kriterija koje mi moramo uzeti u obzir prilikom izricanja presude,
12 a Tužilaštvo je diglo optužnicu protiv njega?

13 O: Da.

14 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Kako Vi tumačite ovaj preokret Savezne
15 Republike Jugoslavije? Rekli ste da je uhapšen zato jer je dao vrlo
16 vjerodostojne informacije.

17 O: Ne. Rekao sam da su prilikom tih kontakata vlasti Savezne Republike
18 Jugoslavije ostale upoznate sa težinom tih krivičnih djela i smatrale su da je
19 potrebno da se uhapsi Dražen Erdemović. Nisu, naravno, čekale da vide šta će se
20 dalje sa njim dogoditi.

21 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Možemo postaviti pitanje gospodinu
22 tužiocu. Kako Vi tumačite tu relativnu suradnju zemlje, Savezne Republike

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Jugoslavije, koja do tada zaista nije baš iskazala neku veliku namjeru da
2 surađuje sa Sudom? Da li nam nešto možete reći o tome?

3 G. HARMON: [simultani prevod] Ne mogu da odgovorim na to pitanje danas.

4 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine Babiću, Vi ste čuli naše
5 pitanje?

6 G. BABIĆ: Ja, čuo sam.

7 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Da li možda Vi imate neku ideju o tome
8 zašto je došlo do preokreta? U čemu je razlog da se stav Savezne Republike
9 Jugoslavije promijenio u tom slučaju?

10 G. BABIĆ: Prvo da kažem da su organi pravosuđa u Saveznoj Republici
11 Jugoslaviji saslušali optuženog Erdemovića, doneli rešenje nakon njegovog
12 saslušanja o sprovođenju istrage i vođenju krivičnog postupka za krivično delo
13 zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 Krivičnog zakonika
14 Jugoslavije... dakle Jugoslavije. Pošto sam bio i tamo branilac optuženog
15 Erdemovića, poznato mi je da su najviši državni organi odlučili da se optuženi
16 Erdemović uputi u Hag. Ja o motivima takve odluke ne mogu govoriti, ali mogu
17 samo to reći da je optuženi El... Erdemović jasno, glasno pred istražnim sudijom
18 Okružnog suda u Novom Sadu izjavio da želi da sve to ponovi i pred ovim cenjenim
19 Sudom.

20 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Nastaviću ovo pitanje, oprostite mi.
21 Vrlo dobro shvaćam Vaš odgovor. Rekli ste mi da je u Beogradu pokrenut krivični
22 postupak protiv Vašeg klijenta... u Novom Sadu, dobro. Da li znate da su

23
24
25
26
27
28
29
30

1 pokrenuti drugi krivični postupci, u prvom redu, protiv pretpostavljenih
2 gospodina Erdemovića, ili se sve zaustavilo na njemu?

3 G. BABIĆ: Uvaženi predsjedniče, za gonjenje izvršilaca drugih krivičnih
4 dela, dotle dok neko ne bude dostupan državnim organima Jugoslavije,
5 jugoslavenski pravosudni organi nisu ni nadležni. Pošto se optuženi Erdemović
6 našao na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije, onda je po zakonu bio
7 nadležan sud gde je on uhvaćen da protiv njega vodi postupak. Ja pretpostavljam
8 da svi drugi koje je optuženi Erdemović spominjao nisu bili dostupni, niti su
9 bili na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije. To je jedno. Drugo, sa
10 optuženim Erdemovićem pokrenut je krivični postupak protiv Kremenovića, koga on
11 spominje u svom iskazu. Istina, ne za rot... zlat... ratni zločin protiv civilnog
12 stanovništva, nego za prikrivanje njega kao izvršioca takvog teškog krivičnog
13 dela i za posedovanje nekog... neza...nezakonito posedovanje oružja.

14 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] To razumijem. Pretpostavljam da, kad su
15 vlasti SRJ odlučile pozitivno odgovoriti na zahtjev Međunarodnog suda, vjerujem
16 da se o tome odlučivalo na visokom nivou.

17 G. BABIĆ: Na najvišem nivou. Odluke su dolaz'le na... na najvišem uj... na
18 najvišem nivou i mislim... i ja procenjujem da je ta odluka jedan novi kvalitet u
19 odnosu između Savezne Republike Jugoslavije i Međunarodnog suda za a... ratne
20 zločine u Ju... u Jugoslaviji.

21 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Babiću. Gospodine
22 tužioče, htio bih Vas upitati da li imate namjeru - govorili ste nam maločas o

23
24
25
26
27
28
29
30

1 suradnji gospodina Erdemovića, o grižnji savjeti, sve to shvaćam. Mislim da će
2 nam vjerojatno i gospodin Babić govoriti o kajanju gospodina Erdemovića, ali
3 niste nam govorili o eventualnim otežavajućim okolnostima. Da li da iz toga
4 izvučem zaključak da Vi ne želite govoriti o otežavajućim okolnostima? Odnosno,
5 da ne postoje otežavajuće okolnosti prilikom počinjenja zločina gospodina
6 Erdemovića?

7 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, smatram da je sâmo delo i
8 učešće gospodina Erdemovića u tom delu otežavajuća okolnost. Radi se o zločinu o
9 kome postoje dokazi da je na stotine nevinih civila ubijeno. Gospodin Erdemović
10 je, u nekoliko navrata i u raznim iskazima, naveo da je ubio između 10 i 100
11 civila, i to tog jednog dana, i smatram da to jesu otežavajuće okolnosti -
12 težina zločina i uloga optuženog u tome. To je takođe spomenuo i gospodin Ruez,
13 kao i sâm gospodin Erdemović. To je, prema stavu tužioca, otežavajuća okolnost.
14 Međutim, mi ne nameravamo da predočimo bilo kakve druge dodatne dokaze vezano za
15 otežavajuće okolnosti. U redu?

16 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Nema drugih pitanja? Dakle, sada ćemo
17 završiti sa ovom raspravom i nastavićemo sutra u 10 sati. Tada ćemo dati riječ
18 gospodinu Babiću, kako bi on mogao izložiti sve olakšavajuće okolnosti jer je
19 to, naravno, glavna linija Obrane. Vidjet ćemo, isto tako, da li ponovno trebamo
20 saslušati gospodina Erdemovića u svojstvu svjedoka. Dakle, sutra ujutro,
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 gospodine Babić. čut ćemo, isto tako, i Vaša dva svjedoka.

2 G. BABIĆ: Poštovani predsjedniče, samo jedno pitanje /?za/ gospodina
3 Rueza, ako je dozvoljeno da ne bi više a... da...

4 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Naravno.

5 Dalje unakrsno ispituje g. Babić:
6 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

7 G. BABIĆ: Da li je u tim davanjima izjava gospodin Erdemović ikada
8 tražio nešto od gospodina Rueza kao pomoć, kao ekvivalent takve jedne izjave?
9 Mislim, jasno je pitanje.

10 O: /nečujno/

11 PREVODITELJICA: Mikrofon.

12 SVJEDOK: [simultani prevod] Dražen Erdemović nije nikada izrazio niti
13 najmanji zahtjev. On je svaki puta izlagao činjenice na onakav način kako smo mi
14 željeli, odnosno sa najboljom željom i na najjasniji mogući način.

15 G. BABIĆ:
16 P: A... još. A da li ste Vi, gospodine Ruez, stavljali u izgled neke
17 pogodnosti /?za/ Erdemovića što tako govori?

18 O: Nikako. Budući da se on dobrovoljno javio, nikada nije bilo ni
19 potrebno da se upotrijebi bilo kakav način da se iznude informacije od gospodina
20 Erdemovića.

21 G. BABIĆ: Nemam više pitanja.

22 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Gospodine tužioče?

23 G. HARMON: [simultani prevod] Nemam više pitanja. Hvala.

24 SUDIJA JORDA: [simultani prevod] Dobro. Znači, sada ćemo prekinuti, a
25 nastavljamo sutra u 10 sati. Molim sekretara da za sutra pripremi sve mjere za
26 zaštitu svjedoka X i Y. Hvala.

27 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim da svi ustanete.

28 ... Sjednica završena u 16.43h.
29 Nastavak zakazan za srijedu,
30 20.11.1996. u 10.00h.